Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 288 | Łódź, Środa, 17 Października 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, ח' מרחשון תרצ"ה | № 238

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

מאראלישע פעראנטווארטליכקייט פון אונגארן פאר'ן אטענטאט אין מארסעל

קליינע קאאליציע פאדערט א זיצונג פון דער פעלקער-ליגע

סאפיא, 16 (ספ. טעל.)

דא איז ארעסטירט געווארען די פרוי פון מער־דער פון קעניג אלעקסאנדער אין מיג. בארטו — געארגיעף.

די ידיעה, אז דער נאמען פון מערדער פון קעניג אלעקסאנדער איז וולאדימיר געארגיעו, און אז ער איז א בולגאר, א מיטגליד פון דער רעוואלוציאנערער מאקעדאנישער ארגאניזאציע, האט געמאכט א שטארקען איינדרוק אין סאפיא.

פון די רעגירונגס־קרייזען מעלדעט מען, מיט, אז דעם 17. סעפטעמבער איז אין גאנץ בולגאריען אנגעהויבען געווארען אן אקציע געגען די מאקעדאנישע טעראריסטען. די פאטאגראפיע פון וולאדימיר געארגיעו, וועלכער האט זיך אויך גערופען טשערנאזעמסקי, איז געווען פובליקירט אין אלע צייטונגען, צוזאמען מיט די פאטאגראפיעס פון אנדערע געפעהרליכע טעראריסטען.

פאריז, 16 (ספ. טעל.)

פערטינאקס שרייבט אין „עקא דע פארי", אז אויף דער קאנפערענץ צווישען לאוואל און בענעש'ן וואלען האבען פעסטגעשטעלט געווארען די מאראלישע פעראנטווארטליכקייט פון אונגארן פאר'ן אטענטאט אין מארסעל. אונגארן האט כאלערירט ביי זיך א לאגער פון כארוואטישע טעראריסטען. דער דערמאהנטער פובליציסט שרייבט ווייטער, אז די קליינע קאאליציע וועט פערלאנגען צונויפצו־רופען אן אויסערגעוועהנליכע זיצונג פון דער פעל־קער־ליגע, כדי אויפצוקלערען דאס געהיימניש פון מארסעלער אטענטאט.

סאפיא, 16 (ספ. טעל.)

די פאליציי האט ענטדעקט דאס זיך־ארט פון דער מאקעדאנישער טעראריסטישער ארגאניזאציע. ס'זענען ארעסטירט געווארען די געזוכטע טעראריס־טען: מעדאראוו, אגיראוו און סטעפאנאוו.

פאריז, 16 (ספ. טעל.)

דער ארעסטירטער טעראריסט סילוועסטער כאלני האט זיך מודה געווען, אז ער האט אנטיילגענו־מען אין צוגרייטען דעם אטענטאט אויפ'ן קעניג אלעקסאנדער, זיין אמת'ען פאמיליען־נאמען זאל זיין קראלי.

לאנדאן, 16 (ספ. טעל.)

אין דער געפעק־שטעל אויפ'ן לאזאנער וואקזאל האט די פאליציי ענטדעקט א וואליזע, וועלכע האט געהערט צו דער באנדע טעראריסטען און וועלכע זיי האבען אפגעגעבען אויף צו בעהאלטען אין טאג, ווען זיי זענען ארויסגעפאהרען קיין מארסעל, אין דער וואליזע האט מען געפינען דריי אלטע אנצוגען, א פייפעל, 3 רעוואלווערען און קוילען.

פאריז, 16 (ספ. טעל.)

פון מארסעל מעלדעט מען, אז בעת דער רעוויזיע, וואס איז דורכגעפיהרט געווארען אין האטעל־צימער, וועלכען ס'האבען די טעראריסטען פער־נומען פאר'ן אטענטאט האט מען געפינען צוויי באמבעס.

מאלני האט זיך מודה געווען, אז ער האט זיך געפונען מיט געארגיעוו אין מארסעל און זיי האבען צוזאמען געוואלט אויספיהרען דעם אטענטאט. אין דער לעצטער מינוט האט ער אבער חרטה בעקומען און האט זיך אויסגעמישט מיט'ן עולם אויפ'ן גאס.

בעלגראד, 16 (ספ. טעל.)

דער רומענישער קעניג קאראל קומט צו פאהרען קיין בעלגראד צו דער לויה פונ'ם יוגאסלא־ווישען קעניג אלעקסאנדער.

בעלגראד, 16 (ספ. טעל.)

דער טרויער־צוג איז אנגעקומען קיין בעל־גראד 11 א זייגער אין אווענד. די גאסען זענען געווען פול מיט מענשען. די טרומנע איז ארויס־געטראגען געווארען פון צוג דורך גווארדיע־געגע־ראלען, נאך דער טרומנע זענען געגאנגען די קעניגין אלמנה מאריא מיט איהר מוטער די רומענישע קעניגין־מוטער, דער רעגענט פאוועל, דיגאנצע רע־גירונג, דעפוטאטען און סענאטארען. די טרומנע איז אפגעפיהרט געווארען אין פאלאץ.

דער המון איז געפאלען אויף די קניען און געוויינט.

וואשינגטאן, 16 (ספ. טעל.)

דער פרעזידענט רוזוועלט וועט זיין רעפרעזענ־טירט אויף דער לויה פון קעניג אלעקסאנדער אין בעלגראד דורך דעם יוגאסלאווישען געזאנדטען ווילסאן, וועלכער וועט לייגען א קראנץ אין נאמען פון פרעזידענט רוזוועלט.

10 באמבעס אין האוואנא

האוואנא, 16 (ספ. טעל.)

אין פערשידענע געגענדען פון דער שטאט, האט מען היינט געווארפען 10 באמבעס, קיין מענשליכע קרבנות זענען נישט געווען.

אונטערערדישע באהן אין מאסקווע

מאסקווע, 16 (ספ. טעל.)

סווערט שוין פערענדיגט דער בוי פון דער אונטערערדישער באהן אין מאסקווע אויף א לענג פון 11 און א האלב קילאמעטער. נעכטען איז שוין געמאכט געווארען די ערשטע פראבע אויף דער באהן.

נאך דער שרעקליכער קאטאסטראפע אין קאטאוויץ

70 פערוואונדעטע אין שפיטאל

קאטאוויץ, 16 (טעלעפאניש)

חי בעקאנט איז ביים בויען א קאטעדרע אין קאטאוויץ פארגעקומען א שוידערליכע בוי־קאטא־סטראפע, בעת וועלכער ס'זענען שווער און לייכט פערוואונדעט געווארען ביז 100 פערזאן.

די מאכט פיהרט אן ענערגישע אויספארשונג וועגען דער שרעקליכער קאטאסטראפע. די קאטעדרע איז געבויט געווארען דורך פריוויליגע א־ביטסלאזע.

נעכטען איז געקומען א ג"יע פארטיע ארבייטער. פאר'ן אנהויבען די ארבייט האבען זיי גע־וואלט בעזוכען דעם צושטאנד פון דער ארבייט. די רושטאוואניע, אויף וועלכער ס'האבען זיך געפי־נען הונדערט ארבייטער, האט נישט אויסגעהאל־טען און האט זיך איינגעבראכען.

ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז 69 פערזאן האבען געמוזט אפגעפיהרט ווערען אין שפיטאל. 18 פערזאן זענען שטערבליך פערוואונדעט. א גע־וויסער סאוער איז האפענונגסלאז.

Dr. Z. Henrykowski

ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע

האט זיך איבערגעצויגען אויף פיעטריקאווער 86

טעל. 143-63

נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוונט.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע זאל.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. R. Zalcwasser

כירורג

ציגעל-גאס 19 טעל. 125-17

נעהמט אן פון 1—2 און פון 4—6 נאכמ.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1—2 מיטאג און פון 7—9 אוונט.

זונטאג פון 10—1 מיטאג.

עלעקטראטעראפיע. (?) אלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען!

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

Dr. med. Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

Dr. med. W. LUBRANIECKI

צוריקגעקעהרט

אלעע 1. מאי (פאסאזש-שולץ) 21.

טעלעפאן 108-65.

נעהמט אן פון 4 ביז 6 נאכמיטאג.

STARSZY FELCZER H. Neumark

צוריקגעקעהרט

פאלודניאווא 28, טעל. 163-46

נעמט אן ביז 10 פריה און פון 2—4 נ.מ.

פאר גאלד, בריליאנטען, בושוטעריע און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

קיין ארץ-ישראל

אינפארמאציעס טעגליך אין ביורא פון „תוצרת ארץ-ישראל"

שרודמיעסקא 3

פון 10—1 מיטאג און פון 5—7 אווענד.

Dr Wajnberg

ספעצ. פון לונגע, הארץ און נערוועז-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 10—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

אויערן, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr. Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוויי אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא־טארישעס פון 11—1 און פון 5—8 אוונט.

דעם טיפסטען בייליד דרוק איך אויס די פאמיליע קאהען צוליב'ן טויט פון זייער מאן און פאטער

נ"ע דוד ב"ר שלמה ז"ל קאהען (מקראשניק)

המקום ינחם אותם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

משה זיידענפעלד, לאדז.

אונזער ג' שעף ה' ג. ה. קאהען און פאמיליע דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען צער צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען פאטער

נ"ע דוד קאהען

ב"ר שלמה ז"ל

(מקראשניק)

המקום ינחם אותם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

דאס פערסאנאל פון דער פירמע

G. E. Kohen i S-ka

7.50 זל. טעגליך | אטוואצק קלימאטישע וואלד=סטאציע | 7.50 זל. טעגליך

Sanatorjum D-ra med. W. PRZYGODY

לונגען=אפטיילונג: ס'ווערען געהיילט לונגען-קראנקע לויט די נייסטע מעטאדען.

כירורגישע אפטיילונג: עס ווערען געמאכט: אדמע, איבער־ברעכונג פון פערוואקסונגען, דורכשניידען פונ'ם נערוו א. ז. וו.

ספעציעלער פאוויליאן: ריטשעלט-פרייזען צוגעפאסט צו דער איצ־טיגער קריזיס-צייט נעמען ארום: פולע אויסהאלטונג, מעדיצין. אויפזיכט, רענטגען, אנעליזען א. א.

כשר'ע קיך! געשמאקע כשר'ע קיך. כשר'ע קיך!

פאר רעקאנוואלעסצענטען זארגפעליגע אויפזיכט.

צענטער. פראפעס. ראט אין פוילען, אפט. אין לאדז פיעטריקאווער 83, טעל. 206-72.

עס איז בעשאפען געווארען:

1. יורידישע בעראטונגס-שטעל אונטער דער לייטונג פון ה' אדוו. בערנשטיין

יורידישע עצות ווערען ערטיילט פאר מיטגל. פון אונזערע פראפ. פעראיינען און חברים פון אדב. א"י אומזיסט,

יעדען מיטוואך פון 4—5 נאכמ. אין לאקאל פון „פועלי-ציון" (צ.ס.) פיעטריקאווער 83.

2. ארבייטס-פערמיטלונגס-ביורא ביים פראפ. פאריין פון בוי-ארבייטער אין לאדז

דאס ביורא איז טעטיג יעדען טאג פון 7 ביז 10 אוונט אין לאקאל פון „פועלי-ציון" צ.ס.) פיעטריקאווער 83.

פראנצויזישער אויסערן=מיניסטער

וועגען דער סאוויעטיש-פראנצויזישער צוזאמענארבייט

ר י ג א, 16 (ספ. טעל.)

די היינטיגע סאוויעטישע פרעסע האט פער־עפענטליכט אנ'ערקלערונג, וועלכע ס'האט אפגע־געבען דער נייער פראנצויזישער אויסערן-מיניסטער לאוואל. דער מיניסטער האט געזאגט: איך האב בדעה ווייטער צו פיהרען די ארגאניזאציע פון שלום, וועלכע ס'האט מיט אזא ערפאלג געפיהרט דורך 8 חדשים דער מיניסטער בארטו. איך וועל זיך בעמיהען צו פערשטארקען אונזער פריינדשאפטס-בונד מיט די פערבינדעטע. געהענדיג נאכן בייד־שפיל פון הערייא און בארטו, וועל איך מיט דער זעלבער אויפריכטיגקייט ווי זיי ארבייטען פאר דער פראנצויזיש-סאוויעטישער דערנעהנטערונג.

פרעזידענט רוזוועלט פערשריבען אין „גאלדענעם בוך" פון קרן-קימת

וו א ש י נ ג ט א ן, 16 (יט"א פארשטעהער)

א יודישע דעלעגאציע איז אויפגענומען גע־ווארען אין „ווייסען הויז". אפיציעל ווערט מיטגעטיילט, אז דער צוועק פון דער דעלעגאציע איז, צו פערשרייבען פרעז. רוזוועלטן אין „גאלדענעם בוך" פון קרן-קימת.

צוזאמענארבייט פאר דערהאלטען דעם שלום

בריף-אויסטויש פון די מיניסטארען לאוואל און סיימאן

ל א נ ד א ן, 16 (ספ. טעל.)

ס'איז פארגעקומען א בריף=אויסטויש צווי־שען דעם נייעם פראנצויזישען אויסערן=מיניסטער לאוואל און ענגלישען מיניסטער סיימאן. ביידע מיניסטארען האבען פערזיכערט, אז זיי וועלען צוזאמענארבייטען ביים דערהאלטען דעם שלום.

צעהן יודישע ראטמענער

אין דער לעמבערגער האנדעלס=קאמער

ל ע מ ב ע ר ג, 16 (יט"א טעלעפאניש)

דא זענען פארגעקומען וואהלען צו דער האנדעלס-קאמער. ס'איז בעוועזן אין קאנדידאטען-ליסטע. געוועהלט זענען געווארען 18 נישט יודען און 10 יודען.

אין דער פריהעריגע האנדעלס-קאמער איז געוועזן א העלפט יודישע ראטמענער.

בעראטונגען פון דער פאליטישער קאמיסיע

בעריכטען וועגען דער לאגע אין ציוניזם

ל א נ ד א ן, 16 (יט"א טעלעגראפיש)

ס'האבען זיך אנגעהויבען די בעראטונגען פון דער פאליטישער קאמיסיע, וואס איז געוועהלט געווארען פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט.

אויף דער ערשטער זיצונג האבען אפגעגע־בען בעריכטען די עקזעקוטיוו-מיטגלידער וועגען דער אינערליכער און אויסערליכער לאגע אין ציו־ניזם. אין צענטער פון די בעראטונגען איז געשטא־נען די פראגען וועגען דעם לעגיסלאטיווען ראט, וועגען די נייע ערד-קניות. קיין אפיציעלער קאמו־ניקאט איז נישט ארויסגעגעבען געווארען. ווי דער יט"א-פארשטעהער דערוואוסט זיך, איז די הויפט-אויפגאבע פון דער בעראטונג פעסטצושטעלען די ריכטליניען צו די צרווארטעטע פערהאנדלונגען פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו מיט'ן קאלאניאל-אמט און הויך-קאמיסאר.

4 טעג האבען געהונגערט 1600 ארבייטער

אין א פערבאריקאדירטען קוילען=גרובען

בודאפעשט, 16 (ספ. טעל.)

די 1600 קוילען-גרעבער ארבייטער, וועל־כע האבען זיך מיט 4 טעג צוריק פערבאריקאדירט אין קוילען-גרובען אין פינף-קירכען (אונגארן) און ערקלערט א הונגער-שטרייק, האבען זיך בעל־טען דעצידירט איבערצורייסען דעם הונגער-שטרייק און ארויסגעהען פון גרובען. מ'האט זיי צוגעזאגט צו העכערען דעם לוין אין הערבסט און ווינטער, און זיי פערזיכערט, אז געגען זיי וועלען נישט אנגענומען ווערען קיין שום שטראף-סאנקציעס.

שטרייכערס בלוטדורשטיגע יודען-העצע

אין נירענבערג

ב ע ר ל י ן, (יט"א) ווי עס טיילט מיט די פרענקישע טאגעסצייטונג" האט יולל יוס שטרייכער אויף א פערזאמלונג אין זאל פון „הערקולעס וועלאדראס". אין נירענבערג אין דער אנוועזענהייט פון 400 פערזאן געהאלטען א רעדע. אין וועלכער ער האט בעהויפטעט, אז די „פאזעלער יודישע פראטאקאלען" (?) זענען פעראנטווארטליך פאר דער ערמארדונג פון יוגאסלאווישען קעניג אלעק־סאנדער און פון פראנצויזישען אויסערן-מיניסטער בארטו.

אין דעם דאזיגען מארד — האט ערקלערט שטרייכער — קען מען בעמערקען דעם זעלבען יסוד, וואס האט געפיהרט צו דעם אטענטאט אויף דעם עסטרייכישען גרויס-הערצאג אין יאהר 1914. דאס איז די נייע וועלט-מלחמה, וועלכע די יודען ווילען ארויסרופען. כדי צו דערלאנגען דייטשלאנד א טויט-קלאפ. דאס קומט אויך צום אויסדרוק אין דעם אנטי-דייטשען באיקאט, וואס וואלט אנדערש געוועזן צוועקלאז.

שטרייכער האט ווייטער געשילדערט זיין קאמף געגען די יודען, וואס איז פערוואנדעלט געווארען אין א קאמף פון אלע פראנקען. נירענ־בערג איז צוליב דעם געוועהלט געווארען דורך דעם פיהרער אלס זיצארט פון די נאצי-צוזא־מענפאהרען.

קאנקורענצלאז איז

CAPITOL

אין אויסוואהל פון פילמען פון א הויכער קלאס!

אונזערע פילמען זענען אויסגעוועהלט!

פערמאגען זעלטענע רעזשי! אריגינעלען אינהאלט! אימפאנירענדען אנסאמבל!

קירצליך וועלען אויף אונזער עקראן זיך בעוויזען פאלגענדע פילמען:

„די שטערן פון בראדוויי"

פרעכטיגע ליבעס-פאעמע פון אונטער די קוליסען פון דער גרעס־טער רעויו פון דער וועלט.

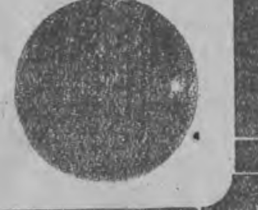

„די ענטלאפענע"

דראמע, וואס אילוסטרירט דאס מענשליכע לעבען.

ארעסטירט דעם ד"ר סובאטין אין ווארשא

ו א ר ש א, 16 (טעלעפאניש)

לויטן אויפטראג פון דער פראקוראטור איז ארעסטירט און איינגעזעצט געווארען אין טורמע דער יודישער דאקטאר סובאטין און אויך א געוויסער מאקס מארקעוו. ד"ר סובאטין איז דער גרינדער און שעפער פון דער אזוי-גערופענער פעראייניגונג פון אונפארטייאישע יודען. די דאזי־גע פעראייניגונג איז נאך נישט לעגאליזירט גע־ווארען.

ווי מיר דערוויסען זיך, שטעהען די דאזיגע ארעסטען אין צוזאמענהאנג מיט דער ענטדעקטער אפערע פון הוחה-פעסער פאר עמיגראנטען קיין פאלעסטינא. די אויספארשונג איז אין גאנג.

פאר דער ים-קאנפערענץ

ל א נ ד א ן, 16 (ספ. טעל.)

די יאפאנישע, פראנצויזישע און איטאליענישע רעלעגאציעס זענען שוין אנגעקומען צו דער ים-קאנפערענץ.

ווידער א גענעראל-שטרייק אין שפאניען?

די לאגע איז זעהר געשפאנט

פ א ר י ז, 16 (ספ. טעל.)

אין די שפעטע אוונד-שעה'ן האט זיך אין פאריז פערשפרייט א ידיעה, אז אין שפאניען איז ווידער אויסגעבראכען א גענעראל שטרייק און די סיטואציע איז ווידער געווארען שטארק געשפאנט, צוליב דעם וואס די טעלעפאן-קאמוניקאציע איז נישט געווען טעטיג פאר פריוואט=געשפרעך האבען די ידיעות נישט געקענט קאנטראלירט ווערען.

געשטארבען דער ווארשעווער וו.-פרעזידענט דאוונאראוויטש

ו א ר ש א, 16 (טעלעפאניש)

היינט ביינאכט איז אין עלטער פון 56 יאהר געשטארבען דער ווארשעווער. וויצע-פרעזידענט, געוועזענער בילדונגס-מיניסטער מענארד דאוונא־ראוויטש.

די רעדע פון רעדאקטאר פון א נעגערישער צייטונג

אויף א פערזאמלונג פון יודישע סוחרים אין הארלעם

נ י ו - י א ר ק (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט די אינצידענטען, וואס זענען לעצטענס פארגעקומען אין דעם נעגערישען קווארטאל פון ניו-יארק האר־לעם צוליב דער העצערישער אגיטאציע פון דעם „שווארצען מופטי" אבדול אמיד געגען די יודישע סוחרים, איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די הארלעמער יודישע סוחרים מיט'ן אנטייל פון פאר־שטעהער פון דער שטאט=פערוואלטונג, צו וועלכער עס איז אויך געקומען דער רעדאקטאר פון נעגע־רישען וואכענבלאט „ניו-יארק עידוש" מור.

נאכדעם ווי עס זענען געהאלטען געווארען א רייהע רעדעס האט גענומען דאס ווארט דער רעדאקטאר מור, וועלכער האט ערקלערט צוו. אנד.: איך ווייס, אז די יודען האבען שטענדיג געהאלפען דער שווארצער ראסע אין דרום און צפון. די יודען האבען געטון פיל וואוילטעטיגקייט פאר מיין ראסע, מיר ווילען אבער נישט קיין צדקה נאר גערעכטיגקייט. פון די 300,000 נעגערס, וועלכע וואוינען אין הארלעם, זענען 299,000 געגען אבדול העמיד'ן, זיי פאדערען אבער בעשעפטיגונג אין די אונטערנעמונגען, וואו מען פלעגט זיי ביז-איצט נישט צולאזען.

די רעדע פון מור איז שטארק אפלאדירט געווארען דורך אלע פערזאמעלטע און עס איז געוועהלט געווארען א קאמיסיע, כדי צו רעגולירען די בעציהונגען אין הארלעם.

די יודען-העצערישע אקציע פון אבדול אמיד ווערט שארף בעקעמפט סיי דורך דער „סיטיזענס ליג", וואס פעראייניגט נעגערישע גייסטליכע און כלל-טוער, סיי דורך דער קאמוניסטישער „ליגע פון קאמף פאר נעגערישע רעכט", וועלכע קעמפט צו־זאמען מיט די ווייסע לינק-געשטימטע עלעמענטען געגען די ראסען-דיסקרימינאציעס.

משנה מקום — משנה מזל!

פרובט דייער גליק און קויפט א לאס אין דער גליקליכער קאלעקטור פון

י. א. פיינגאלד

8 שרודמיעסקא 8, טעל. 108-99

כל הקודם זכה! — די ציהונג פון דער 1-טער קלאס שוין מארגען.

ראטעוועט אייער געזונד

קראנקע אויף רופטורען (בראך-קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים בראך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטן אויף ביינער־שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטא־פעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאסעס. גומי-זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס -

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל=ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ

אוים לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פראנט פארטער), טעל. 09-177 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג. צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.

(אין זגערוש אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

Dr. REICHER

פאלודביאווא 28, טעל. 93-201

ספעציאליסט

פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג.

סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אווענד.

DR.

L. Czarnożył.

וואוינט יעצט אויף

62 פיעטריקאווער 62

און נעהמט אן פון 9.30 ביז 10.30 פארמיטאג און פון 4—6 נאכמ.

ספעצ. האריך-קראנקהייטען

Dr. med.

P. KOTOK

אינערליכע קראנקהייטען

ŻEROMSKIEGO 44, telef. 114-25

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 5 ביז 7 נאכמיטאג.

„נייער פאָלקסבלאַט"

קריג איז דער טריבונאַל פון די פעלקער

דער אני מאמין פון איטאַליענישן דיקטאַטאָר

מיט עטליכע יאָהר צוריק איז דאָס פּאָפּולערסטע בוך אין דער וועלט געווען רעמאַרקס „אויפן מערב-פראָנט קיין שום נייעס". דאָס בוך איז זיך פונאַנדערגעגאַנגען אין מיליאָנען עקזעמפּלאַרן. מיט אַ טענה פאַרן געוויסן פון דער וועלט איז דאַן אַרויסגעטרעטן דער בעריהמטער יודישער שרייבער אַרנאָלד צווייג, וועלכער האָט דערמאָנט, אַז דאָס איז ער דער ערשטער, אין אַנהויב אין זיין דראַמע: „דער שטרייט וועגן סערזשאַנט גרישאַ" און דאַן אין ראָמאַן אונטער דעמזעלבן נאָמען אַרויסגעטרעטן מיט אַ ליידענשאַפטליכן בעשולדיגונגס-אַקט געגען קריג, אַלס פערניכטענדע קראַפט, וואָס גראָבט אונטער די יסודות פון אונזער קולטור.

צי דאַרף מען דערמאָנען נאָך אַנדערע ביכער פון דער דעמאָלט אַזוי מאָדערנער ליטעראַטור וועגן קריג און געגען קריג? צי בעקומט מען נישט דעם איינדרוק, ווען מיר דענקען וועגן די דערמאָנטע ביכער, אַז זיי דערציילן וועגן גאָר אַלטע, ענטגילטיג פאַריבערגעגאַנגענע צייטען? רעמאַרק, אַרנאָלד צווייג, ערנעסט גלעזער, באַרביס, שעריף, דיהאַמעל, ראָמען ראָלאַן און פיל-פיל אַנדערע שרייבער האָבען דעמאַסקירט דעם ראָמאַנטיזם פון קריג, און אַלע האָבען געלעבט מיט דער אילוזיע, אַז אַ העלד איז נישט דער, וואָס דערהרגעט יענעם אָדער לאָזט זיך דערהרגענען, נאָר אַ מענש איז דער וואָס לעבט ווי אַ מענש און לאָזט יענעם לעבען ווי אַ מענש. אין יעדער העלדישקייט ליגט אַן עלעמענט פון פחדנות, בעת אין לעבען אָהן קאָמפּראָמיסען ליגט די גרעסטע העלדישקייט.

די דאָזיגע צייטען זענען, דאַכט זיך, אינגאַנצען פאַריבער. היינט הערט מען אַנדערע לידער. היינט האָט ווידער אויפגעלעבט דער העראָאיזם פון קריג און פאָדערט פאַר זיך די קרוין. 20 יאָהר נאָכן אויסברוך פון דער מלחמה שרייבט אָן מוסאָליני אַן אַרטיקעל און דער אַרטיקעל, אין וועלכען דער דיקטאַטאָר פון איטאַליען ענטוויקעלט זיינע געדאַנקען וועגען מלחמה און שלום ווערט דורך אַן אַמעריקאַנער פּרעסע-אַגענטור פערשפּרייט איבער דער גאַנצער וועלט.

אין וואָס בעשטייט דער אני-מאמין פון דעם איטאַליענישן דיקטאַטאָר? אָט אין וואָס:

פאַר'ן פאַשיזם איז נישטאָ קיין גרעסערע פּריווילעגיע, קיין גרעסערער כבוד, קיין שענערע פליכט, ווי דאָס טראָגען דאָס געוועהר. דער פאַשיסט זעהט אין לעבען קאַמף, ער בעציהט זיך מיט פעראַכטונג צום רוהיגען לעבענס-שטייגער, ער ליבט די סכנה, ער האָט נישט מורא פאַר'ן טויט, ער איז איבערצייגט, אַז דאָס פאָלק, וואָס פאָדערט פון לעבען קיין שום זאַך נישט אַ חוץ ברויט, וועט סוף כל סוף דאָס ברויט אויך פערלירען. אַ פאָלק, וואָס איז צופיל ציוויליזירט צופיל געצערטעלט, צופיל צוגעוואוינט צו קאָמפאָרט, ווערט דעגענערירט, ווערט פערוויבליכט און קען נישט שטעלען קיין ווידערשטאַנד אַן אַנדער פאָלק, וואָס אַנערקענט נישט אַזאַ מין אופן פון לעבען... קריג דעצידירט ענטגילטיג וועגען די בעציהונגען צווישען די מלוכות און איז דער העכסטער טריבונאַל פון די פעלקער. דער אורטייל פון קריג איז דער ענטגילטיגער.

נישט צום ערשטען מאָל הויבט אַזוי מוסאָליני אין הימעל אַריין דעם קריג, מאַכענדיג איהם פאַר'ן העכסטען טריבונאַל פון די פעלקער. גאָך מיט עטליכע יאָהר צוריק איז מוסאָליני זעהר אָפט אַרויסגעטרעטען מיט אַזעלכע דרשות און דעמאָלט האָט מען געשריבען וועגען איהם, אַז דאָס שפּיגעלט ער זיך אַזוי אין כלי זיין, כדי צו פערגרעסערען דעם גלאַנץ פון פאַשיזם און אַז אין דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק שפּילט ער פונקט אַזאַ אומגליקליכע ראָלע ווי עס האָט אַמאָל געשפּילט קייזער ווילהעלם II, וועלכער האָט פערלאַנגט פון זיינע סאָלדאַטען, זיי זאָלען נישט אַנערקענען קיין פאַרדאַן אַפילו פאַר די אייגענע עלטערען, ווען גאָט און דער קייזער וועלען דאָס פון זיי פערלאַנגען. שפּעטער האָט זיך מוסאָליני אַביסעל בערוהיגט, ער האָט אַוועקגעוואָרפען דעם קריגס-טרומייט און האָט גענומען דעקלאַמירען וועגען שלום, אָבער גלייכצייטיג האָט ער נישט אויפגעהערט סיסטעמאַטיש צו מיליטאַריזירען די איטאַליענישע יוגענד. און איצט האָט ער זיך בעריהמט פאַר'ן בעקאַנטען אַמעריקאַנער זשורנאַליסט [illegible], אַז ס'איז נייטיג איטאַליענישן בנוגע

וועגען מיליטערישער צוגרייטונג, וועט איטאַליען קאָנען אין פאַל פון קריג מאָביליזירען 8 מיליאָן סאָלדאַטען:

„מיר מוזען מיליטאַריזירען איטאַליען, מיר מוזען זיך בעוואָפענען. מיר זענען געצוואונגען אַזוי צו ערציהען יעטוועדער יונגעל און יעדען מאַן, ער זאָל ענטוויקלען צו דער העכסטער פאָלקאָמענקייט זיין קאָמפּס-כח. עס איז אַ קלאָרע זאַך, אַז די איטאַליענישע יוגענד איז איצט בעסער צוגעגרייט צום קריג, ווי די יוגענד פון יעדען אַנדערען לאַנד. מיליטאַריזם דאָס איז די העכסטע פאָרם פון מאָראַלישער ערציהונג.

אָט אַזוי האָט זיך מוסאָליני בעריהמט פאַר ניקערבאָקערן. עפּעס אַנדערש האָבען פאַר אונזערע אויגען גערעדט צו די מענשען רעמאַרק, אַרנאָלד צווייג, באַרביס... צי האָט דאָס געהאַלטען? זיי זענען ביים היינטיגען טאָג כמעט אינגאַנצען פערגעסען.

דער פערשטאָרבענער רייימאָן פּואַנקאַרע

איינער פון די גרויסע פּאָליטישע פיהרער אין פראַנקרייך

עס איז בעוואוסט דאָס בעריהמטע ווערטעל פון קלעמאַנסאָ: אויף דער פראַגע וואָס איז דער אונטערשיד צווישען בריאַנען און פּואַנקאַרע האָט דער אַלטער טיגער געענטפערט: בריאַן קען גאָרנישט און פערשטייט אַלצדינג, פּואַנקאַרע ווייס אַלצדינג און פערשטייט גאָרנישט. מעגליך אין דעם טייל וועגען בריאַנען איז ווירקליך געווען עפּעס ריכטיגעס אין אורטייל, וועלכען קלעמאַנסאָ האָט אַרויסגעגעבען וועגען די צוויי פראַנצויזישע מלוכה-מענער. בריאַן האָט קיינמאָל נישט געלייקענט, אַז קיין גרויסען באַגאַזש וויסען בעזיצט ער נישט און אַז מעהרסטענטיילס אָפּערירט ער מיט'ן אינסטינקטיווען בעגרייפען די אומשטאַנדען, וואָס קומען פאָר אַרום איהם. וואָס אַנבעלאַנגט פּואַנקאַרע איז אפשר ריכטיג געווען די מיינונג פון קלעמאַנסאָ, אַז ער ווייסט אַלצדינג. אָבער צום צווייטען טייל פון קלעמאַנסאָס ווערטער-שפּיל האָט מען זיך שטענדיג געדאַרפט בעציהען זעהר פאָרזיכטיג.

דער באַגאַזש וויסען פון דאָזיגען אַדוואָקאַט וועלכער איז צופרשט געווען מיניסטער, דאַן פּרעמיער-מיניסטער און ענדליך מלוכה-פּרעזידענט, כדי שפּעטער פון צייט צו צייט צו שטיין בראש פון דער פראַנצויזישער רעגירונג, איז ווירקליך געווען אַן אומגעהויערער. אין דער הינזיכט האָבען די זעלבע מיינונג וועגען פּואַנקאַרע געהאַט סיי זיינע פריינד, סיי זיינע געגנער גאָר סיי די ערשטע, סיי די צווייטע וואָלטען ווירקליך נישט געקאָנט ערקלערען, ווי אַזוי האָט עס געקאָנט פּאַסירען, וואָס אין דער דריטער רעפּובליק, וואו די שטימונגען און סימפּאַטיעס בייטען זיך מיט אַן אויסערגעוועהנליכער שנעלקייט, האָט זיך געקאָנט געפינען אַ מענש, וועלכער איז אין משך פון אַ האַלבען יאָהרהונדערט שיער נישט געווען דער אָפּגאָט פון המון. נאָך ווייניגער איז פערשטענדליך, וואָס אין דער פראַנצויזישער רעפּובליק איז דער דאָזיגער מענש געווען דווקא פּואַנקאַרע.

מיט עטליכע יאָהר צוריק זענען ערשינען די זעהר אינטערעסאַנטע מעמואַרען פון איינעם פון די אַנגעזעהענסטע ענגלישע דיפּלאָמאַטען לאָרד ד'אַבערנאָן. ד'אַבערנאָן האָט אין די מעמואַרען אַנגעוואָרפען סקיצען פון אַ גאַנצער רייהע פאָרשטעהער פון איראָפּאַ און אַ בעזונדער קאַפּיטעל האָט ער געווידמעט פּואַנקאַרען. דאָס קאַפּיטעל הויבט זיך אָן מיט אַ פראַגע:

ווי אַזוי האָט עס געקאָנט פּאַסירען, אַז פון די מלוכה-מענער אין דער צייט פאַר'ן קריג, פון קריג אין דער צייט פון נאָך דער מלחמה, האָט קיינער נישט אַזוי לאַנג געוועלטיגט אויף דער פּאָליטישער אַרענע, ווי פּואַנקאַרע?

לאַדד ד'אַבערנאָן בעהויפּט, אַז פּואַנקאַרע האָט לחלוטין נישט פערמאָגט די אייגענשאַפטען, וואָס רופען געוועהנליך אַרויס ענטציקונג ביי די פראַנצויזען. אויסערליך האָט פּואַנקאַרע נישט געמאַכט אַבסאָלוט דעם איינדרוק, וועלכער איז געוועהנליך פערבונדען אין פראַנקרייך מיט'ן בעגריף פון אַ פאָלקסהעלד. ער האָט, אַזוי צו זאָגען, נישט געמאַכט קיין שום פראַנצויזישען איינדרוק.

פּואַנקאַרע האָט נישט פערמאָגט אין זיך קיין שום עלעגאַנץ, קיין שום עקסטראַוואַגאַנטע אייגענשאַפטען, ער האָט נישט געהאַט אין זיך קיין שום „וואונדערליכע מעלות", זיינע אייגענשאַפטען זענען געווען אייגענטליך די אייגענשאַפטען פון יעדען דורכשניטליכען מענש. אָבער אין דערזעלבער צייט האָט ער פערמאָגט עפּעס אַנ׳אויסערגעוועהנליכע קראַפט צו ווירקען אויף אַנדערע מענשען. און אויב מען קאָן בכלל רעדען וועגען טיפּ פון פּאָליטישען ריז — איז דאָס געווען פּואַנקאַרע.

פּואַנקאַרע האָט געשטאַמט פון לאָטרינגען, ער איז אַרויסגעקומען פון אַ פאַמיליע בעריהמטע מאַטעמאַטיקער (איינער פון זיינע נאָהענטע קרובים אַנרי פּואַנקאַרע, האָט געהערט צו די גרעסטע מאַטעמאַטיקער פון אונזער צייט). זייענדיג אַ פראַנצויז דורך און דורך האָט פּואַנקאַרע פערמאָגט אין זיך איינע דייטשע אייגענשאַפטען, דורך וועלכע ער האָט זיך שאַרף אונטערשיידעט פון פראַנצויז. אפשר דערפאַר האָט דער פערשטאָרבענער דייטשער אויסערן-מיניסטער שטרעזעמאַן אויף דער פראַגע, וואָס פאַר אַן איינדרוק פּואַנקאַרע האָט אויף איהם געמאַכט געענטפערט:

ווען איך וואָלט נישט מורא געהאַט, אַז פּואַנקאַרע וועט עס אַננעהמען פאַר אַ בעליידיגונג, וואָלט איך געזאָגט, אַז ער איז אַ דייטש.

נאַטירליך נישט די „דייטשע" אייגענשאַפטען האָבען פון פּואַנקאַרע געמאַכט איינעם פון די פּאָ[illegible] פּאָפּולערסטע אַנפיהרער פון פּאָליטישען לעבען אין פראַנקרייך. דער ענטפער אויף דער פראַגע, וועלכע עס האָט געשטעלט לאָרד ד'אַבערנאָן איז גאָר אַ אַנדערער. דער ענטפער איז, ווי עס האָט געזאָגט דער ענגלישער דיפּלאָמאַט, אַזעלכער: פראַנקרייך האָט אינסטינקטיוו דערפיהלט, אַז אין דער נאָך מלחמה'דיגער עפּאָכע שפּילען די הויפּט-ראָלע די פראַגען פון רעכט און פון פינאַנצען. פראַנקרייך האָט דערפיהלט, אַז דער בעסטער אַדוואָקאַט, וועלכען מען קען אַנטרויען די אינטערעסען אין די דאָזיגע שטרייטען איז אָט דער קליינער אַדוואָקאַט פון גרעניץ-געביט, וועלכער איז געוואָרען אַ גרויסער פּאָליטישער טוער.

די שרעק פון די ענגלישע „יאַהודים"

(אַ בריף פון לאָנדאָן)

די ענגלישע „יאַהודים" האָבען זיך בפועל ממש דערשראָקען פאַר'ן לעצטען אויסברוך פון דייטשען אַנטיסעמיטיזם. [illegible] נישט אַזוי מחמת זיי זענען אַזעלכע הייסע יודען, רחמנים בני רחמנים. דערצו איז דאָ אַ גוטער און בעאַר אַלטער מיטעל. מ'שיקט אַריין די האַנד אין דער קעשענע און מיט אַ נדבה דערלייכטערט מען גלייכצייטיג די נויט פון די ליידענדע און דעם שמערץ פון דער אייגענער נשמה. אַגב אורחא דערלעדיגט מען איינע פון די גרונדלאַגען פון „יודאַאיזם". ס'איז דאָך אַ בפירושער פסוק: צדקה תציל ממות. און פאַר אַ פסוק האָט דער יאַהודי גרויס דרך ארץ. נישט ווייל ער פאַרשטייט איהם, חס וחלילה. דאָס איז נישט זיין ביזנעס. דאָס איז די אויפגאַבע פון זיינע פּרעי-קער, רעווערענדס בלע"ז. ער פיהלט אַז אויסהערענדיג אַ פאָר טוץ איבערזעצטע פסוקים אַ יאַהראָון מנדב געווען אַ פאָר גינעס יעהרליך אויף די געוועהנליכע יודישע צדקה, האָט ער אָפּגעטאָן זיין פליכט צום יודענטום.

אין נאָרמאַלע צייטען ווען ס'קומט אַ יודישע רדיפה אָדער אַ פּאָגראָם ערגעץ וואו אויף דער וועלט, טוט ער גלייך אַ בחפזונדיגע רעכענונג וויפיל דער עסק וועט איהם קאָסטען און וויפיל כבוד און זעלבסטבעפרידיגונג ער קען פון דעם בעקומען. און דערמיט איז דער עסק דערלעדיגט. איז ער אַ געזעלשאַפטליכער טוער, קאָמונאַל-וואָרקער בלע"ז, הויבט ער טאַקע אָן אַרבייטען אויף אַן אמת'ן: קריכען טרעפּ, טענה'ן מיט יודען זיי זאָלען געבען נאָך אַ פאָר גינעס, אַרומלויפען אין טראַמוואַיען, אָרגאַניזירען פערזאַמלונגען, אָבשטעקען שלום עליכמס צו לאָרדען און ליידיס, און אַז גאָט העלפט זאָגען אַ דאַנק אויף אַן עפענטליכער פערזאַמלונג. אַזאַ „וואָרקער" לעבט אויף בשעת אַ יודישער רדיפה

איז ער אַ געזעלשאַפטליכער פיהרער — אַ קאָמונאַל-לידער בלע"ז — און דאַרף נישט אַליין קריכען טרעפּ, ראַטעווערט אַזאַ אומגליק איהם אַרויס פון די נודנע לאַפּעס פון די קליינבקייטען פון דער באָרד און שחיטה, פון דער ערמער שטאַטכער פון צדקה, פון דעם שרייענדען געלט-הונגער אין די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס. ביי אַזאַ אומגליק ווערט מען מיט איין שפּרונג פערבונדען מיט פּאָליטישע וועלט-געשעהעניששן, מ'קען נאָך — אַז ס'גילט אָפּ — ווערען אַ גאַנצער בן בית ביי מיניסטאָרען, גענעראַלען אָדער לכל הפחות אַרבייטער. עס קאָסט אַפילו אַ סך מעהר אָבער ס'איז ווערט. דאָס „יודענטום" לופטערט זיך אויס אַביסעל, קריכט אַרויס פון די ענגע בשר כשר-ראַהמען, ווערט פטור כאָטש אויף אַ ווײַלע פון די קהלשע צוואַנגען.

מ'פיהלט זיך עפּעס אַליין אַ גאַנצער יש און די בירגע יודלעך נעהמען אויך אָן אַ מעהר ליי-טישען פנים. אמת ס'האַלט זיך נישט לאַנג, ווייל צו יודישע צרות נעמט אָפּטמאָל אויך אַ סוף, אָבער ווי זאָגט דער בעטלער אין דער אַראַבישער לעגענדע:

מאָרגען טאַקע צוריק אַ בעטלער אין מעקא אָבער היינט איז געווען חי — געלעבט.

די לעצטע געשעהענישען אין דייטשלאַנד זענען, ווי געזאָגט, נישט קיין נאָרמאַלע יודישע רדיפה. אמת עולם כמנהגו נוהג. מ'עסט, מ'ספּי-טשעוועט, מ'קלויבט נדבות, אָבער דאָס מאָל שטייט הינטער דעם גאַנצען קלאַפּערגעצייג פון קהלת'ן זיך אַ ממשותדיגע שרעק. און די שרעק איז נישט צוליב די דייטשע יודען, נאָר טאַקע פאַר זיך אַליין. בחדרי חדרים פון זיין אייגענער נשמה שפּירט דער ענגלישער יאַהודי, אַז ס'איז עפּעס גאָרנישט פּוינעלדיג מיט איהם דאָ. ער ציטערט פּראָסט פשוט טאָמער כאַפּט זיך דער היטלעריזם אַריבער דאָ אין דער מדינה.

פאַר דער עפענטלעכקייט טרייסט מען זיך, אַז דאָ איז אומגעליך אַזאַ מכה. מ'וויל זיך איינרעדען, אַז הן דאָס לאַנד און הן די מענשען זענען נישט מסוגל צו אַזאַ דערשיינונג. דאָס לאַנד, טענה'ט מען, איז נישט דורכגענומען מיט דעם חבוט הקבר פון דער מלחמה און די יסורים פון די נאָך-מלחמה-יאָהרען ווי דייטשלאַנד. די ענגלענדער זענען אַ פרייהייט-ליבענד פאָלק, זיי האָבען אויך נישט קיין טראַדיציע פון יודען-האַס. דערצו האָבען נאָך די ענגלישע יודען נישט דערגרייכט אַזאַ גרויסע השפּעה אויפ'ן קולטורעלען לעבען פון לאַנד ווי די דייטשע יודען האָבען געהאַט. אָבער די אַלע אַרגומענטען זענען נאָר טרייסט-ווערטער צו בעהאַלטען דעם אמת'ן שרעק וואָס ווי אַ וואָרעם טאַטשעט ער ביים האַרצען.

ביי די רוסישע פּאָגראָמען און די פּוילישע אומרוהען האָט נישט געקענט זיין אָט דער געפיהל. די רוסישע און פּוילישע יודען האָבען די היגע יאַהודים געהאַלטען פאַר ווילדע און די רוסען און פּאָלאַקען פאַר נאָך ווילדער. פאַר די דייטשע יודען האָבען זיי געהאַט גרויס דרך-ארץ. זייער רייכקייט און הויך-קולטורעלער ניוואָ, זייער איי[illegible] ראָפּעאישקייט און אויסמיידען די „ווילדע יודישע שטיק" פון דעם רוסישען און פּוילישען יודען, האָט זיי בעליבט געמאַכט ביי די היגע יאַהודים. צווישען יודען, וועלכע זענען אַזוי ענג פערקניפּט מיט דעם פאָלק און קולטור פון זייער היימלאַנד, האָבען דאָך נישט געקענט פאָרקומען די באַרבאַרישע טענץ, וואָס האָבען זיך אָפּגעשפּילט אין אָטש איירּאָפּאַ! מיט דעם בטחון האָבען געלעבט דורות יודען, ביז ס'האָט זיך יאָ געטראָפען. און אָט שטייט די טראַגעדיע פאַר זייערע אויגען. אָט בעהען זיי אַרום די געוועזענע שטאָלצע יאַהודים פליכטלינגע, רעכטלאָז און שוצלאָז, בעטלער און שנאָרער. אַ נדבה, ווי גרויס זי זאָל נישט זיין קען נישט פערדעקען דעם פאַקט, און קהלען זיך ווי ערנסט ס'זאָל נישט זיין, קען נישט אַרויסטרייבען דעם שרעק פאַר זיך פון זייערע מוחות. (רל

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבן

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 17 ח חשון תרצ"ה

אקטאבער

זון-אויפגאנג 6.04

זון-אונטערגאנג 4.38

ערב די וואהלעז צו דער האנדעלס-קאמער

איז די ערשטע צוויי קוריעס געקומען צו א פערשטענדיגונג.—ווער זענען די ערשטע ראטמענער.—צו קיין אינדוסטרי-בלאק נישט געקומען.—קאלאניאל-הענדלער-פעראייז פאדערט א פארשטעהערשאפט.— יוד. קלייז אינדוסטריעלער בלייבען ביי זייער פאדערונג

די האנדעלס-סעקציע

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט קומען פאר בסדר'דיגע אונטער-האנדלונגען אין די האנדעלס- און אינדוסטרי-קרייזען וועגען שאפען איינהייטליכע ליסטעס צו די וואהלען אין דער האנדעלס-קאמער, וועלכע קומען פאר דעם 4. נאוועמבער. ווי בעקאנט זענען די דירעקטע וואהלען געטיילט אין סעקציעס און קוריעס. די האנדעלס-סעקציע האט צוויי קוריעס און אין ביידע קוריעס איז געקומען צו א פערשטענדיגונג און ס'זענען אריינגעטראגען געווארען איינהייטליכע ליסטעס, הגם אומצופרידענע, זענען דא אויך פעראן. אזוי האבען אין די דאזיגע קוריעס פרעטענדירט מיט רעכט אויף א פערטרעטער די קליינע קאלאניאל-הענדלער און גאלאנטערייע-הענדלער, וועלכע האבען זייערע אייגענע אינטערעסען צו פערטיידיגען און אזא פערטרעטערשאפט ביי די דירעקטע וואהלען נישט בעקומען.

איצט קומען אבער די פעראיינס - מאנדאטען. ס'איז זיך שוין צונויפגעקומען די צווישען-פעראיינישע וואהל-קאמיסיע, וועלכע דארף אויך קומען צו א פערשטענדיגונג וועגען פערטיילען די פעראיינס-מאנדאטען אלס ראטמענער אין דער האנדעלס-קאמער.

מיר ווילען דערביי אויפמערקזאם מאכען, אז דא טאהען שוין נישט פערגעסען ווערען די הויזיערער און טויזענדער קאלאניאל-הענדלער און גאלאנטערייער, וועלכע זענען צוזאמען איבער דער גאנצער שטאט. דאס איז א גרויסע בראנזשע, וועלכע האט איהרע ספעציפישע פאסטולאטען און פאדערונגען. די דאזיגע קלענערע סוחרים פון דער קאלאניאל-בראנזשע זענען געפירט אין זייערע איינענעם פעראיין אויף שרודמיעסקא 20 און דער דאזיגער פעראיין דארף ערנסט גענומען ווערען אין בעטראכט ביים פערטיילען די פעראיינס-מאנדאטען. אזא גרויסע צאהל סוחרים און שטייער-צאהלער טאר נישט באגאטעליזירט און בעעוולה'ט ווערען.

ווער זענען די ערשטע ראטמענער אין דער האנדעלס-קאמער

די דעפיניטיווע איינהייטליכע ליסטע פון דער ערשטער קוריע איז פאלגענדע: זיגמונט פידלער, יוליוש לעווישטיין, קאזשימיעזש ראשאק, יעקב דער־גענשטיין, רישארד פראנקוס, לייב מאקרסקי, אנטאני אוניעשעווסקי, לעאן מאזור.

פערטרעטער: וואצלאוו האלצגרעבער, הזר יוזעפאוויאנסקי, ווילהעלם שטיצעל, ד"ר זיגמונט שידלאוויעץ, ארטור צילקע, ל. בארקאווסקי, גוסטאוו קנאך, אהרן רימאוויטש.

אין דער צווייטער קוריע: קאראל כאנדזינסקי, פיאטר כארי, ל. קוואשניעווסקי און לייבוש ראזענבערג.

פערטרעטער: וואלדעמאר טיל, מ. באנשטיין, אנטאני מישטשאק און לייב פרייס.

נישט געקומען צו קיין אייניהייטליכען אינדוסטרי-בלאק

(אג) צוליב דעם, וואס עס איז נישט געקומען צו קיין פערשטענדיגונג צווישען די אינדוסטריעלע פערבאנדען, ווי אויך צוליב דער אוממעגליכקייט צו שאפען א געמיינזאמע ליסטע צו די וואהלען צו דער האנדעלס-קאמער, האבען מיר זיך געווענדעט צו דעם טעקסטיל-פערבאנד פון דער לוין-אינדוסטרי מיט דער בעטע וועגען אויפקלערונגען פון דער געשאפענער לאגע.

לויט דער מיינונג פון אונזער אינפארמאטאהרען, איז נישט געקומען צו קיין הסכם צווישען די אינדוסטריעלער פערבאנדען, נאר צוליב דער נישט נאכגיביגער און נישט בעגריינדעטער שטעלונג פון פאבריקאנטען פערבאנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטרי אין לאדז. דער דאזיגער פערבאנד, וואס פרעטענדירט צו 3 מאנדאטען האט פרעטענזיעס צו רעפרעזענטירען די לוין-אינדוסטרי. דאס איז א פערבאנד פון פאבריקאנטען, וואס האט נישט קיין אייגענע אינדוסטרי-ווארשטאטען און האט גארנישט קיין געמיינזאמעס מיט דער גאנצער טעכנישער זייט פון דער פראדוקציע. ער רעפרעזענטירט גיכער דאס סוחר'טום, ווי די אינדוסטרי. דער לוין-אינדוסטרי - פערבאנד פאדערט א מאנדאט אין דער האנדעלס-קאמער, ווייל ער געהט ארויס פון שטאנדפונקט, אז עס מוזען דארט זיין פערטרעטען אלע צווייגען און בראנזשעס פון דער טעקסטיל-אינדוסטרי, און עס איז א פערשטענדליכע זאך, אז די לוין-אינדוסטרי אין איהר איצטיגער פאזע רעפרעזענטירט פולשטענדיג אנדערע אינטערעסען ווי די סוחרים — פראדוצענטען, וועלכע זענען נאר קליענטען פון דער לוין-אינדוסטרי. צוליב דעם, וואס די פאדערונגען פון לוין-פערבאנד זענען נישט באכגעגעבען געווארען, האט נישט געקענט צו אן איינהייטליכע ליסטע. און איצט, הגם דער פאבריקאנטען - פערבאנד פערזיכערט, אז איינער פון די דריי מאנדאטען איז בעשטימט פאר דער לוין-אינדוסטרי, איז דאך די לאדזשער לוין-אינדוסטרי אין בלאק נישט רעפרעזענטירט, ווייל דער מאנדאט איז אוועקגעגעבען געווארען א פארשטעהער פון זדונסקא-וואלא, וועלכער וועט אהן שום ספק פערטיידיגען די אינטערעסען פון דער פראווינץ, וועלכע זענען אבער גאנץ פערשידען פון די אינטערעסען פון דער לאדזשער טעקסטיל-אינדוסטרי.

קאנדידאטען צו דער האנדעלס-קאמער מצד דער גרויסער אינדוסטרי

(אג) מצד דעם פערבאנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטרי אין דער פוילישער מלוכה קאנדידירען אין דער ערשטער אינדוסטרי-קוריע צו דער האנדעלס-קאמער אין לאדז ד"ר ברונא בירנדמאן, ד"ר יוליוש בארנעט, אלעקסאנדער היימאנאוויעצקי, וולאדיסלאוו לאנדסבערג, ד"ר פעליקס מאצישעווסקי און מאריאן פיאסעצקי (זגערזשער כעמישער אינדוסטרי — בארוטא).

די יוד. קלייןאינדוסטריע דער פערלאנגען א פארשטעהערשאפט

די יודישע קלייןאינדוסטריעלער, וועלכע זענען אין די הונדערטער ארגאניזירט אין האנדווערקער און קלייןאינדוסטריעלער פערבאנד, פילסודסקיעגא 69, פערלאנגען ווייטער מיט רעכט זייער פארשטעהערשאפט אין דעם אינדוסטרי-בלאק. די דאזיגע קאטעגאריע קען נישט מוותר זיין אויף צו פערטיידיגען זייערע פאסטולאטען אין דער ווירטשאפטליכער זעלבסטפערוואלטונג. ווי מיר דערוויסען זיך, איז דער קאנדידאט אלס ראטמאן אין דער האנדעלס-קאמער מצד דעם האנדווערקער און קלייןאינדוסטריעלער-פערבאנד, פילסודסקיעגא 69, דער הר' לובלינסקי.

רעגיסטראציע פון יאר-גאנג 1916

היינט, מיטוואך, דעם 17-טען אקטאבער דארפען זיך שטעלען די, וואס וואוינען, אויפ'ן שטח פון 3-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

L Ł M

און פון 9-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות,

A B C D E F

(2) מארגען, דאנערשטאג, דעם 18-טען אקטאבער דארפען זיך שטעלען די, וואס וואוינען, אויפ'ן שטח פון 3-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

N O

און פון 9-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות:

G H I J K L

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

דעם 29-טען אקטאבער ה. י. וועט אין לאקאל פון דער מיליטערישער אפטיילונג ביים מאגיסטראט פיעטריקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר דער פ. ק. או. לאדז שטאט 2 צו דער קאמיסיע דארפען זיך מעלדען די פאבאראווע פון יאהרגאנג 1913, וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סיבות נישט געקאנט שטעלען ביז איצט צו די קאמיסיעס און די פאבאראווע פון עלטערע יאהרגענג, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט אויב זיי האבען דערהאלטען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטאטישער סטאראסטווע און וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6 7, 12, 13, 14 פאליציי-קאמיסאריאטען.

צו דער קאמיסיע מוז מען צושטעלען א פאס אדער א דאקומענט מיט א פאטאגראפיע.

וועז מ'גיט זיך א דערמאן,
וואו צו קריגען א מיליאן,
געהט מען גיכער נישט געטראכט
צו פיינגאלד'ן אויף שרודמיעסקא נומער אכט.

ווער א פרדס וויל פערמאגען
אבער טאקע אהן א שפאס,
געה אריין צו לייבעל פיינגאלד
קויף א לאס צו דער ערשטער קלאס.

נעם זשע דעם אדרעס אין אכט
און געדענק-זשע שרודמיעסקא אכט.

פער'חתמ'עט 6 בעקערייען

(א) אין שייכות מיט דער לעצטער שארפער קאנטראלע זענען אין לאדז פערזיגעלט געווארען 6 בעקערייען פאר זייער נישט-היגיענישען צושטאנד.

טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטש-גאס 20 טעל. 213-84

היינט, מיטוואך, 9 אווענט גרויסע הנחה- און פאלקס-פארשטעלונג

פון דער יודישער באנדע

דער גאנצער פארטער 1 זל.

גרויסער שאס-פראגראם פון

טאנצט, יודעלעך טאנצט

— ביז —

די וועלט שאקעלט זיך!

מארגען שפילט די „יודישע באנדע" אין לוויטש.

בילעטען אין קאסע.

זיי האבען „אריינגערופען"...

פערשידענע שטראפען פאר'ן האנדלען זונטאג דורך דער הינטער-טיר

(א) דעם היינטיגען זונטאג, בעת אויפ'ן פרייהייטס-פלאץ זענען פארגעקומען די פייערלעכער איבונגען האבען צוויי „רופערס" פון דער נאוואמיעסקא גאס, אריינגערופען צוויי פערזאן אין א געשעפט (דורך דער הינטער-טיר) זיי זאלען עפעס געבען צו לייזען...

אז זיי זענען געווען אינעווייניג אין געשעפט האט זיך ארויסגעוויזען, אז זיי זענען הויכע מלוכה-בעאמטע.

עס האט זיך געמאכט דער ריכטיגער קאך און אין רעזולטאט זענען נעכטען א רייה אינהאבער פון געשעפטען אויף פרייהייטס-פלאץ און נאוואמיעסקא גאס בעשטראפט געווארען מיט פערשידענע געלד-שטראפען און מיט ארעסט.

א הסכם וועגען געזעלשאפטליכער שוץ

צווישען פוילען און דייטשלאנד, וואס האט א שטארקע שייכות מיט די איינוואוינער פון לאדזער וואיעוואדזשטווע

(2) לויט ווי מ'איז אינפארמירט אונז פון דער לאדזשער שטאטישער סטאראסטווע איז, אין רעזולטאט פון דער קאנפערענץ, וואס איז פארגעקומען אין בערלין צווישען דער פוילישער און דייטשער רעגירונג, געשלאסען געווארען אן אפמאך וועגען געזעלשאפטליכער שוץ מיט'ן גילטיגקייטס-טערמין ביז'ן 30. יוני 1935.

דער דאזיגער הסכם-אפמאך פיהרט קודם כל איין דעם פרינציפ פון ערטיילען געגענזייטיגע הילף און שוץ פאר בירגער פון דער פוילישער און דייטשער נאציאנאליטעט, וועלכע בלייבען אהן ארבייט אויף די ערטער וואו זיי וואוינען.

חוץ מזה זענען איינגעפיהרט געווארען א רייה פרינציפען פון רעפאטריאציע, וועלכע עס ווערען דורכגעפיהרט לויט די פארשריפטען פון דעם לאנד, וואו דער בירגער וואוינט.

אלע קויפען גליקליכע לאסען

צו דער ערשטער קלאס 31. מלוכה-לאטעריע אין דער גליקליכער מיט געווינסטען האלעקטיר פון

I. H. Littman

32 פיעטריקאווער 32 טעל. 144-72

וואו ס'זענען געפאלען די גרעסטע געווינסטען איי לאדז

300.000 זל. אויף № 42630

300.000 זל. אויף № 26014

און אנדערע גרעסערע געווינסטען.

כל הקודם זכה!

דאנערשטאג שוין די ציהונג!

DR. DED. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אווענד זונטאג און יום-טוב פון 9–11 בייטאג.

און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

הלאנג-קינא

„MIRAŻ"

11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16

היינט פרעמיערע!

דאס פרעכטיגסטע מייסטערווערק פון דער פראדוקציע —

Sowkino - Moskwa

א. ג.

„שטורם"

מיט'ן אנטייל פון די בעדייטענדסטע רוסישע ארטיסטען.

אויסערן פראגראם:

ספארט-רעווי אויפ'ן רויטען פלאץ אין מאסקווע מיט'ן אנטייל 1.300.000 מאן

אין דער אנוועזענהייט פון סטאלין און ווארא שילאוו און אנד. סאוועטישע פירער.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: מ. קאספערקיעוויטש (זגערזשער 54), י. טיטקיעוויטש (קאפערניקא 26), י. זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), ס. באיארסקי און וו. שאט (פשעיאזד 19), מ. לייפיעץ (פיעטריקאווער 193), דיכטער און לאבאדא (ליסטאפאד 11, 86).

פאליטישע פראצעסען

(2) דאס קרייז-געריכט האט נעכטען פערמשפט די בעשולדיגטע אין פיהרען א קאמוניסטישע טעטיגקייט: דעם 20-יעהריגען לייב יאנקאווסקי — אויף א יאהר טורמע און דעם 22-יעהריגען וואצלאוו לאסקאווסקי — אויך אויף א יאהר.

דער 18-יאהריגער עוזר סקאווראנסקי איז פרייגעשפראכען געווארען.

קאיאן-סכסוך נאך נישט ערלעדיגט

(2) אויף דער נעכטיגער המשך פון דער מאנטאג'דיגער קאנפערענץ אין ארבייטס-אינספעקטאריאט וועגען דעם סכסוך אין דער קאטאן-בראנזשע, האט נישט געבראכט צו קיין רעזולטאט.

דערווייל איז קיין נייע קאנפערענץ נישט בעשטימט געווארען.

פון „וויזא"

היינט 9 אוו. קומט פאר אין לאקאל פון „וויזא" (שיענקיעוויטשא 26) א פארלעזונג פון ד"ר ה. ארמיאן פון זיינע איינדריקען פון ארץ-ישראל.

פערשידענעס

ביי די הזכרות אין דער ווילקער שוהל נאכ'ן הרב שפירא זצ"ל, האט אויך מספיד געווען הרב יעקב יצחק מנחם ווייגטרויב.

א יאהר תפיסה פאר מאנס זיין א 6-יאהריג מיידעלע

אין קרייז=געריכט, איז נעכטען פארגעקומען דער פראצעס געגען 50-יעהריגען יוזעף מילטשארעק, וועלכען עס ווערט פארגעווארפען, אז דעם 23 מאי ה. י. ווען ער איז געגאנגען אויף דערנאכט אהיים האט ער אויף זשגאווסקא-גאס פערטשעפעט די 6-יעהריגע יאדוויגא זאושיצקא, און זי פערשלעפט אין קארן אריין וואו ער האט זי מאנס געווען.

א פערבייגעהער האט דאס גראד בעמערקט, און געמאלדען דער פאליציי.

דער פראצעס איז נעכטען פארגעקומען ביי פערמאכטע טירען און דאס געריכט האט מילטשארעק'ן פערמשפט אויף 1 יאהר תפיסה.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238=02
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער-שוואכע
נעהמט אן פון 8—12 בייטאג און פון 4—9 אווענד.

לאדזער דזשענטעל=לייט...

ער צובאקסט זי, אוז זי איז דיסקרעט ביז גאר

(2) נעכטען אין אוונד, ארום 9 א זייגער, האט אויף פשעיאזד גאס שפאצירט א יונג פארל, אויסערגעוועהנליך עלעגאנט געקליידעט — מיט אריסטאקראטישע מאניערען.

פלוצים, ווען דאס פארל איז דערגאנגען צו פשעיאזד 64, האט דער יונגער דזשענטעלמען זיך אפגעשטעלט, און דערלאנגט דער „דזשענטעלמעניכע" עטליכע געזונטע זעץ אין פנים אריין, אז זי האט גלייך דערפיהלט דעם טעם פון טעלעוויזיע (דערזעהען די באבע פון יענער וועלט...) און א גוטע אסענץ מיט בלוט איז זי אנידערגעפאלען אויף דער ערד און געחלשט.

דער דזשענטלמען האט גלייך „געמאכט פיס" און איז בעלם געוואהרען אויף דער טארגאווא-גאס.

ארום דער פער'חלשטער יונגער פרוי האט זיך פערזאמעלט א הייפעל מענשען, וואס האבען זי מיט הימישע מיטלען דערמינטערט, און אז זי האט געעפענט די אויגען, האט זי זיך שנעל ארומגעקוקט, געכאפט א דראזשקע און איז שנעל אוועק אין דער ריכטונג צו פעטריקאווער גאס.

והיאלד והיאלדיכע — איננו... בישטא זיי!

מעסער קאנטרא רעוואלווער

א מלחמה צווישען אנ'ארבייטער און א מייסטער

(2) אין דער מעכאנישער וועבעריי פון דער פירמע לייב שמולאוויטש (אל. 1 מאי 83) זענען א לענגערע צייט פארגעקומען געפעהרליכע קרייגעדייען צווישען דעם מייסטער פראנצישעק יענער (וואלטשאנסקא 231), און דעם ארבייטער זיגמונט באלבין (יאסנא 2).

די קריגעריי זענען וואס ווייטער געווארען אלץ העפטיגער און שארפער ביז נעכטען, ווען עס איז געקומען צו א בלוטיגער אויפלעזונג צווישען זיי ביידען.

נעכטען האט דער ארבייטער פלוצים ארויסגעכאפט א רעוואלווער און אויסגעשאסען מיט 2 קוילען אויפ'ן מייסטער, די קוילען האבען נישט געטראפען, דאן האט דער מייסטער ארויסגעכאפט א מעסער און עטליכע מאל אריינגעשטאכען איהם אין הער ברוסט פונ'ם ארבייטער.

אין א געפעהרליכען צושטאנד האט מען באלבינען אװעקגעפיהרט אין שפיטאל אויף זאגאניקאווא. דער „מעסער - מייסטער". יענער איז א"עסטירט.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 07-149
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
עלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו.; זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשיצנע-פרייזען.

רעפרעזענטאנץ=טעאטער „ראזמאיטאשטשי" 27 ציגעל-גאס 27 טעל. 112-25.
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.
גאסטשפילען פון דער בערימטער קינסטלערין — דער שטאלץ פון דער יוד. ביהנע
אידא קאמינסקא
היינט, מיטוואך, 9.15 אווענד גרויסע הנחה= און פאלקס=פארשטעלונג
אלע פלעצער איז פארטער נור 1 זלאטע
היינט, מיטוואך, 9.15 אוונט ווידערהאלונג פון דער פרעמיערע
א דאנק פון קינדער
סענסאציאנעל און שפאנענד לעבענס-בילד אין 3 אקטען (5 בילדער) מיט אידא קאמינסקא אין דער הויפט-ראל.
די גרעסטע סטארס פון דער יוד. ביהנע
פרעכטיג קאנצערט-שפיל
נאך דער פארשטעלונג - נייעס! צום ערשטען מאל אין דער טעאטער-וועלט!
גראנדיעזע ביילאגע אונטערן נאמען „לאדז קאפויער!"... לאדזער רעפארטאזש!
„לאכט יודעלעך לאכט!"... רעזשי: יוסף סטרוגאטש.
אנגעפיקעוועט מיט כל-טוב! שארוש און קיבעץ! שפיל! — טאנץ! — געזאנג!
1) א יונגעל? — א מיידעל? הומאריסט. סקעטש אין 1 אקט פון ד. צעלמייסטער און ס. קארן-מייער
2) מ'זאל קיין ליגען נישט זאגען!.. לאדזער געשעהעניש אין 1 אקט פון ד. צעלמייסטער און ס. קארן-מייער. 3) דעפילארע פון דער נאנצער סטאר-טרופע. אויספטריט — ווער? וואס?
1000 לאך אין איין מינוט!!! ספעציעל פאר די געשוואוירענע פעסימיסטען און מרה-שחורה'ניקעס! די ווענד פון טעאטער וועלן ציטערן פון די לאך-באלאנצען, וואס וועלען ארויסגעלאזט ווערן יעדן אוונט. ס'וועט זיך טוען אויף טיש און אויף בענק און ס'איבריגע אויף דר'ערד!
מארגן דאנערשטאג, 9.15 אוונט טראדיציאנעלע פאלקס=פארשטעלונג
אלע פלעצער איז פארטער נור 1 זל.
„מירעלע אפרת" מיט אידא קאמינסקא
שוין דעם פרייטאג, גרויסע פייערליכע פרעמיערע דער גרעסטער וועלט-שלאגער
„ס'וועט זיין גוט" מיט געזאנג און טענץ מיט אידא קאמינסקא.

יודיש טעאטער
פילהארמאניע
נארוטאוויטשא 20, טעל. 213-84.

דער בעל-יובל
שלמה
קוטנער
בעקאנטער כאראקטער-שוישפילער און רעזשיסער
ארדענט איין זיין יום-טוב מיט א וואונדערבארען פראגראם
דינסטאג 9 אוונט.

פערשטארקטע קרן קימת טעטיגקייט

אין גייער'ס ראיאן

מיט'ן אנהויב פון נייעם ארבייטס=יאהר איז רעארגאניזירט געווארען די קק"ל-טעטיגקייט אין ראיאן פון גייערס מארק.

עס איז געשאפען געווארען א ברייטערער קק"ל-קאמיטעט, וועלכער פיהרט אן די ארבייט אין דארטיגען ראיאן.

די תשרי-זאמלונג און די נדרים-אקציע איז אדורך מיט א געהעריגען ערפאלג. לעצטענס איז דער קאמיטעט צוגעטרעטען צו א פערשטארקטער אקציע צו פערטיילען נייע קק"ל-פושקעס צווישען די איינוואוינער אין דערמאנטען ראיאן.

וועגען א נייעם קאלעקטיוו-אפמאך אין דער טריקא-טאזש-בראנזשע

(א) אויף מארגען, דעם 18 איז אין ארבייטס-אינספעקטאראט בעשטימט געווארען א קאנפערענץ וועגען די ארבייטס- און לוין-בעדינגונגען אין דער טריקאטאזש=בראנזשע און וועגען שליסען א נייעם קאלעקטיוו-אפמאך.

פאליציי וועט קאנטראלירען די דאקומענטען פון פערד

(א) די אדמיניסטראטיווע מאכט האט בעקומען א פעראָרדענונג, אז די קאנטראלע איבער די דאקומענטען פון פערד, וואס פלעגט לפת עתה אדורכגעפיהרט ווערען דורכן מיליטעריש-פאליצייאישען ביורא, ווערט איצט איבערגעוויזען די פאליציי=ארגאנען.

שרפה אין א טריקנעריי

(2) נעכטען איז אין דער טריקנעריי פון דער פירמע עמיל ברוסט (11 ליסטאפאד 192) אויסגעבראכען א שרפה. דאס פייער האט זיך שנעל אנגעהויבען צו פערשפרייטען, מחמת דעם לייכט-ברענענדען מאטעריאל — דעם באוועל, וואס האט דארט געלאגערט.

די ארויסגערופענע פייערלעשער-אפטיילונגען האבען די שרפה אין משך פון א שעה צייט איינגעלאשען.

א טייל פון דער איינריכטונג און א פאסטען באוועל אין דער ווערט פון אנ'ערך 3000 זלאטעס איז פערברענט געווארען.

פון דער עמיגראציע-געזעלשאפט „יעאס"

עס ווערען געזוכט פאלגענדע פערזאנען:

1. יוסף סטרוגאטש, ארטיסט, 2. דוד פריווען, א סוחר, 3. וועלוול פוסטעלניק, געב. אין וויניצע, (וואלין), סוחר, 4. אפרים בערינגער, סוחר, 5. יחזקאל דזשאלאווסקי, געוו. איינוואוינער פון וואַרשטען-געשעפט, געוואוינט פיעטרקאווער 58, 6. לעאן זילבערבערג, געארבייט אמאל אין דער וואורשט-פאבריק ביי דזשאלאווסקי. 7. מלכה זילבערבערג, די מוטער פון לעאן.

די אלע אויבען אויסגערעכענטע דארפען זיך מעלדען אין ביורא פון דער לאדזער אפטיילונג פון דער יודישער צענטראלער עמיגראציע געזעלשאפט „יעאס", גדאנסקא 40, וועגען ידיעות פון זייערע קרובים אין אויסלאנד.

דאס ביורא איז טעטיג יעדען טאג א חוץ שבת פון 10-2 נאכמיטאג.

יודישע טעאטער-נאטיצען

„א דאנק פון קינדער" גאסטשפילען פון אידא קאמינסקא אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי".

צו איהר ערשטען גאסטשפיל, האט אידא קאמינסקא געשטעלט דאס לעבענס בילד „א דאנק פון קינדער".

אידא קאמינסקא, זענען מיר ביז איצט געוואוין געוואוינט צו זעהען, בעת איהרע גאסטשפילען, אין א אויסגעקליבענעם רעפערטואר, פון פיעסען מיט א מעהר ערנסטען ליטעראַרישען ווערט. דאס איצטיגע מאל האט אידא קאמינסקא זיך בעוויזען פאר אונז צום ערשטען מאל אין א מעלאדראמע, וואס פערמאגט אלע גוטע בעקאנטע מעלאדראמאטישע אייגענשאפטען, וועלכע נעמען שטארק אויס ביים ברייטען עולם.

איז דאך דער דאזיגער מין מעלאדראמע געווארען דער הויפט-פונדאמענט, אויף וועלכען עס שטיצט זיך דאס יודישע טעאטער, איז אבער דער רוב פון די זעלבע סארט ש... אנגעפיקעוועט מיט אנדערע באנאליטעטען און ... גע געשמאקלאזיגקייטען. אידא קאמינסקא האט ... איהר פיעסע אויסגעריינגט פון אלע באנאליטעטען און אונז מיט גרויס פשטות אריינגעפיהרט אינ'ם לעבען פון א מוטער, וועלכע ליידעט פון איהרע קינדער. אלץ וואס פארסירט אין דער דאזיגער פיעסע, ווערט מיט א סך פייגעפיהל איבערגעגעבען, אזוי אז מען ווערט געצוואונגען צו גלויבען אין דעם אמת פון דער פארסירונג. בישטא דארט קיין איבערגעטריבענע געשעהנישען און פאנטאסטישע אונמעגליכקייטען, ווי עס איז דער שטייגער אין דעם מין מעלאדראמעס. עס איז א פשוטע מעשה פון פשוט'ן לעבען און ווירקט שטארק מיט באטירליכער איינפאכקייט.

אין א פאמיליע איז דער פאטער קראנק אויף ראק, זיין ווייב שטענדיג אן די לעצטע כחות אפצוראטעווען איהר מאן. א גרויסע שטיצע האט די פרוי פון א פריינד א דאקטאר, וועלכער האט נאר ריין-גוטהערציגע כוונות. דערוויסענדיג זיך, אז ער איז אונהיילבאר, דערשיסט זיך דער מאן. נאך איהם בלייבען דריי קליינע קינדער.

די מוטער איז מקריב איהר לעבען פאר איהרע קינדער און ווען זיי זענען שוין דערוואקסען, ווערען זיי בעאיינפלוסט פון א אויסגעלאסען מיידעל, וועלכע וואַרפט דעם בלבול, אז די מוטער שטעהט אין אינטימע בעציהונגען מיט'ן דאקטאר און אז צוליב'ן דאקטאר האט די פרוי נישט געראטעוועט איהר מאן. די מוטער נעמט זיך שטארק איבער מיט'ן בלבול און זי פערלאזט די קינדער. אין טאג פון איהר טאכטערס חופה, בעפאלט די קינדער א חרטה און זיי וועלען די מוטער איבערבעטען, געפונען זיי אבער שוין זייער מוטער א געשטארבענע.

געשפילט ווערט די פיעסע אויסגעצייכענט. אידא קאמינסקא דערהויבט איהר ראל צו א קינסט לערישע קרעאציע, מען פרייט זיך מיט איהר, מען לאכט מיט איהר, מען וויינט מיט איהר און מען ליידט מיט איהר, אהן שום שוועריגקייט. אהן אויסערליכע בלענדענדע עפעקטען, שטיל און בעשיידען, מיט טיפער איבערליבער בעהאַרצטקייט אילוסטרירט זי פאר אונז איהר שווע" און טראגיש לעבען און זי געוויסט אונזער אלעמענס מיטגעפיהל. איהר לעצטע סצענע, אינ'ם לעצטען אקט. דער טאנץ און דאס שטארבען, איז אנ'ארטיסטיש, קינסטלעריש מייסטערווערק.

משה ליפמאן צייכענט דעם דאקטאר מיט א זעהר פיינעם טאן און געלונגענע האלטונג. ליפמאן איז אנ'אקטיאר מיט א ברייטען פערנעהם. זיין רוטין זעהט זיך בולט.

יוסף סטרוגאטש לאזט איבער אנ'איינדרוק מיט זיין ארויסגעהן די ביהנע אינ'ם מאמענט פון אויסגעגאסענער פערצווייפלונג. אויף זיין פנים ברענגט ער דאן צום אויסדרוק זיין גאנצע אינערליכע טראגעדיע.

נאטאליע ליפמאן שפילט די „באבע" מיט פערשטענדניש. איהר ארטיסטישע בעגאבונג פיהרט ארויס די קליינע ראל אין פאדערגרונד.

מאקס באושיק איז א גרויסער קאמיקער. ער פערמאגט אלע מעלות פון ארויסרופען געלעכטער. אויך דאס מאל זענען זיינע מעלות אין קורס.

ענני ליטאן איז א יונגע אקטריסע, וועלכע ווייזט ארויס א סך פעהיגקייט. זי ברענגט ארויס אין דעם שטיק א טרעפליכע כאראקטעריזאל.

מרדכי הילסבערג האט געפונען פאסיגע טענער פאר זיין ראל. ער לעבט איבער, זעהט מען דאס געשפילטע.

פאני רובין איבערצייגט אין דעם שטיק, אז א חוץ שעהן זינגען אין דער אפערעטע, קאן זי אויך גוט שפילען א ראל אהן געזאנג.

יצחק גרינבערג איז א יונגער אקטיאר מיט מאס און וואג. ער ברענגט גוט ארויס אלע איבערגאנגס-מאמענטען פון זיין ראל.

רייזעל ליבראזסקא און הערשקאוויטש שטעהען נישט אפ פון גוטען צוזאמענשפיל.

טעאטער-מענש.

לאָדז טאָר נישט לאָזן שליסן די נאַכט-פאַסאַזשאָווניע!

שטורמישע גענעראַל-פערזאַמלונג פון „לינת הצדק"

אין אונזער זונטאָג־נומער, האָבן מיר אויפ־מערקזאַם געמאַכט אויף דער קאַטאַסטראָפאַלער לאַגע פון „לינת הצדק", וועלכע ראַנגלט זיך מיט די לעצטע כוחות. די נאַכט־פאַסאַזשאָווניע איז אַפילו נישט טעטיג. דאָס איז דערפאַר, ווייל ס'איז נישטאָ קיין געלט פאַר'ן דאָקטאָר אויף בענזין און אויף מעדי־קאַמענטן.

מיר האָבן אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז „לינת הצדק" קען מען נישט שטעלן אין איין ריי מיט אַנדערע פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס, וואָרום מיט דעם שליסן די טיר פון „לינת הצדק" שטעלט מען אין קאַן מענטשלעכע לעבנס, און ווען ס'האַנדלט זיך וועגן מענטשלעכע לעבנס, הערט אויף אַמ־ביציע, און אַ צייט פון סכנות נפשות טאָר מען זיך נישט שפּילן אין כיבודים.

מיר האָבן דערביי אָנגעוויזן, אַז אַ בעדייטנדע שולד פאַר דעם קלאָגנדיקן מצב, האָט אַ גרויסער טייל פון דער פערוואַלטונג, וועלכע האָבן נישט דערפילט די ערנסטע אויפגאַבן, האָבן פערנאַכלעסיגט די אַרבייט און בכלל נישט אַרויסגעוויזן קיין שום אינטערעס פאַר דער אינסטיטוציע. מיר האָבן דערום געפאָדערט, אַז די פערוואַלטונג זאָל קאָמ־פּלעטירט ווערן מיט פעראַנטוואָרטליכע מענטשן, וועלכע זאָלן געווינען דעם צוטרוי פון דער בע־פעלקערונג.

אַז אונזערע בעמערקונגען זענען ריכטיגע, האָט בעוויזן די זונטאָג'דיגע גענעראַל־פערזאַמלונג, וועל־כע איז געווען רייך אין שטורמישע מאָמענטן. די פערזאַמלטע מיטגלידער האָבן פאָרגעוואָרפן דער פערוואַלטונג אין פערנאַכלעסיגען די אַרבייט. ס'האָ־בען זיך געהערט שאַרפע ווערטער צוליב דעם אי־בעררייסן די טעטיגקייט פון דער נאַכט־פאַסאַזשאָווניע. דערביי זענען אָנגעגעבן געוואָרן פאַקטן, אַז דער כאָאָס אין דער נאַכט־פאַסאַזשאָווניע האָט גורם געווען טויט־פאַלן. אַ צייטער געהט אַרויף ווען עס ווערן אָנגערופן נעמען פון מענטשן, וואָס זענען געשטאָרבן פון האַרץ־שלאַק, נישט קענענ־דיג בעקומען קיין הילף צו דער צייט און ווער איז אין דעם שולדיג? — אומפעראַנטוואָרטליכע מענטשן דאָס זאָגן זיך נאָך כיבודים, נישט האָבנדיג קיין חוש פאַר געזעלשאַפטליכע אַרבייט.

די פערזאַמלטע האָבן עריום מיט פערביטערונג שאַרף פּראָטעסטירט געגען די דאָזיגע בענ־קעל־כאַפּער'ס, וואָס זענען אַ משך פון אַנדערטהאַלבן יאָהר געקומען צו דער צוזי, און צו איין פער־וואַלטונג זיצונג. אַ גרויסער טייל איז איבגאַנצן נישט געקומען צו קיין זיצונג. אַ חוץ דעם פּרעזידיום (אינגאַנצן 4 פּערזאָן), וועלכע האָבן אָנגעפיהרט מיט דער טעטיגקייט, האָבן די איבעריגע בכלל נישט אַרויסגעוויזן קיין שום אינטערעס.

אויף דער זונטאָג'דיגער פערזאַמלונג, האָט — לויטן סטאַטוט — געדאַרפט פאָרקומען ערגענצונגס־וואַהלען. אויפ'ן אָרט פון די אויסגעלאָסענע 17 פערוואַלטונגס־מיטגלידער, האָבן געדאַרפט גע־וועהלט ווערן 17 נייע, נאָר געשעהען איז עפּעס אומערוואַרטעטעס: פיהלענדיג זיך געטראָפן פון דער קריטיק, האָט די פערוואַלטונג געמאָלדען, אַז זי גיט זיך אָן אין דימיסיע. די מעלדונג איז פאַר דער פערזאַמלונג געווען אַן איבעראַשונג, מחמת

דער פערזאַמלונג געווען אַן איבעראַשונג, מחמת דער פאָראיין פערלירט אַזוי אַ־ום פיר טיכטיגע און איבערגעגעבענע מענטשן, וואָס האָבן גרויסע פערדינסטן פאַר „לינת הצדק".

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, איז אויף דער פערזאַמלונג ענטשטאַנען אַ מהומה. מ'האָט געפּרובט ווירקן אויף דעם אָנוועזענדען וויצע־פּרעזעס ראַט־מאַן חנא שטיינשניידער, ער זאָל צוריקציהען די דעמיסיע, און הלות ווי דער לעצטער האָט ערקלערט, אַז דער בעשלוס איז אַ קאַטעגאָרישער, איז בעשלאָ־סען געוואָרען, נישט צו וועהלען קיין פערוואַלטונג, נאָר דאָס פּרעזידיום פון דער גענעראַל־פערזאַמלונג זאָל צוקאָאָפּטירען 7 אָנגעזעהענע בירגער, וועלכע זאָלן פיהרען די טעטיגקייט פון פעראיין אַ חודש צייט, און אין משך פון דער צייט, צוזאַמענשטעלן אַ נייעם פערוואַלטונגס־צוזאַמענשטעל, און גלייכצייטיג פיהרען אונטערהאַנדלונגען מיט'ן פריערדיגן פּרעזידיום פון „לינת הצדק", זיי זאָלן צוריקציהען די דע־מיסיע.

צום סוף האָט די פערזאַמלונג אויסגעדריקט אַ דאַנק דעם פּרעזעס י. שטערן, וויצע־פּרעזעס ראַט־מאַן ח. שטיינשניידער, יצחק נאַדעל, דער פרוי אסתר בענדער און דעם פרויען־קאָמיטעט פאַר זייער אויס־ערמידליכער אַרבייט.

* * *

די פערזאַמלונג, וועלכע איז פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון סוחרים־פעראיין (פּעטריק. 10) ווערט געעפענט פון פּרעזעס יעקב שטערן. אַלס פּרעזידיום ווערט געוועהלט ה' מאַנטיבאַנד, אַסעסאָרען: הדר וויינריב און ראָזענפעלד, סעקרעטאַר — מאַטא.

דעם פּראָטאָקאָל פון דער פריהעריגער גענ. פערזאַמלונג ליינט ה' ראָזענפעלד. פון דעם טעטיג־קייטס־בעריכט איז צו זעהען, אַז אין משך פון יאָהר איז די פאַסאַזשאָווניע אַרויסגערופן געוואָרען צו 7 טויזענד פאַלן. פון קאַסע בעריכט שטעלט זיך אַרויס אַ דעפיציט פון 10 טויזענד זל.

דער ערשטער נעמט אַ וואָרט ה' גינזבורג. דער רעדנער גרייפט שאַרף אָן די פערוואַלטונג, ער גיט איבער פאַקטן, אַז צוליב דעם, וואָס די פאַסאַזשאָווניע איז איבערגעריסען געוואָרען אין דער טעטיגקייט, האָט עס דערפיהרט צו טויט־פאַלן. די הויפּט־שולד, מיינט דער רעדנער, טראָגט די פאַסאַ־זשאָוויע־קאָמיסיע, וועלכע האָט געהאַמעוועט די אַר־בייט פון די עלטסטע דיזשורנעס.

ה' יונה מאַרגוליעס פערטיידיגט די פערוואַל־טונג, ער ווייזט אָן, אַז אינגאַנצן איז די פאַסאַזשאָווניע אין משך פון די אַנדערהאַלבן יאָהר נישט געווען טעטיג 20 נעכט, און די איינציגע סבה איז געווען דער מאַנגעל אין געלט.

ה' קאַרן דאַגעגען בעקלאָגט זיך אויף דעם כאָאָס, וואָס הערשט אין „לינת הצדק", דעם לעצטען יאָהר איז פערקלענערט געוואָרען די טעטיגקייט. דאָר דאָקטאָר האָט נישט בייגאַכט די בוריגע מעדיקאַ־מענטען. די גיבעקאַלאַגישע הילף איז אינגאַנצען אָפּ־געשטעלט געוואָרען, מ'גיט נישט קיין סך אַוויצע־איינשפּריצונגען ביי קרופּ און דיפטעריט־פאַלן ביי קינדער. די פערוואַלטונגס־מיטגלידער קומען נישט צו די זיצונגען, אַ גרויסער טייל פערוואַלטונגס־מיטגלידער זענען אויף קיין איין זיצונג נישט גע־קומען. צום סוף גרייפט דער רעדנער שאַרף אָן די פאַסאַזשאָוויע־קאָמיסיע.

די זעלבע מיינונג וועגן דער פערוואַלטונג, האָבן די ה"ה: צוויליך און קאַבלאַנסקי, וועלכע קרי־טיקירען די טעטיגקייט פון דעם גרעסטען טייל פערוו. מיטגלידער און פון דער פאַסאַזשאָוויע־קאָמיסיע.

ה' גראָסבערג (פאָרזיצער פון דער פאַסאַזשאָוויע קאָמיסיע) וואַרפט אָפּ די בעשולדיגונגען, שולדיג איז דעם אַלעם, זאָגט ה' גראָסבערג, איז דער דוחק אין געלט, וואָלטען מיר געהאַט 150 זל. אַ נאַכט, וואָלט אַלץ געקלאַפּט פּינקטליך. די אַלע פאָר וואָרפן זענען דעריבער נישט בערעכטיגט.

ה' יאַבלאָנסקי ענטפערט אָפּ דעם ה' גראָס־בערג, ער זאָגט: מיר „קעסטעל־שראַגער" (געמיינט: דיזשורנעס), זענען נישט שולדיג אין די טויט־פאַלען, שולדיג זענען די הערען וואָס האָבן נישט דער־פיהלט די פליכטען, וואָס זיי האָבן אויף זיך גענו־מען. דער רעדנער טראָגט איין אַ פאָרשלאַג, זיך צו פערשטענדיגען מיטדער שטאָטישער פאַסאַזשאָוויע, וועגן איבערנעמען פאַלן, אין דער צייט ווען די נאַכט־פאַסאַזשאָוויע איז נישט טעטיג.

נאָך דער ערקלערונג פון דער סעקרעטאַרין פרוי שפּירא בנוגע דער אַטאַקע, נעמט אַ וואָרט ה' דוד וויינריב, וועלכער טרעט שאַרף אַרויס געגען דער מיסווירטשאַפט. „לינת הצדק" פעהלט די גענויגע רעפּרעזענטאַנץ. דער רעדנער פערדעט זיך אָן אויפ'ן לעצטען אַרטיקל אין „נייעם פאָלקסבלאַט" וועגן דער קלאָגעדיגער לאַגע פון פעראיין.

ה' ראובן האָפמאַן רופט די פערזאַמלטע, אָפּצו־שטעלן די אַרומרייסענישען און מחלוקה. דער רעדנער אילוסטרירט מיט פאַקטן די וויכטיגקייט פון „לינת הצדק", אויב ס'זענען נאָך דאָ 4 אַרבייטס־פעהיגע מענטשן, ווי: שטערן, שטיינשניידער, נאַ על און פרוי בענדער, קען שוין די אַרבייט געפיהרט ווערען. ער אַפּעלירט דערום צו די פערזאַמלטע, צוז־טרעטען צו אַ געמיינזאַמער אַרבייט און ווינשט, אַז דער „לינת הצדק" זאָל צוריק שטעהן אויף דער הויך, ווי זי איז אַמאָל געשטאַנען.

פרוי אסתר בענדער (פאָרזיצערין פון פרויען־קאָמיטעט) נעמט אין שוץ די סעזאָנע פערוואַלטונגס מיטגלידער. אדרבא, זאָגט די רעדנערין, גיט אונז פאַסיגע מענשען צו דער אַרבייט, און מיר טרעטען אייך אָפּ די בענקלעך. נישט נאָר „לינת הצדק", נאָר אויך פיל אַנדערע אינסטיטוציעס האַלטען זיך קוים. דער מאַגיסטראַט האָט בעשרענקט די סובסידיע פון 10 אויף 2 טויזענד זל. דאָס זעלבע שוין די קהלה און אַנדערע גרויסע פירמעס, פון וואַנען זאָל מען נעמען געלד אויף צו שאַפען די נויטיגע מיטלען.

נאָך דער רעדע פון פרוי בענדער גיט דער פאָרזיצער איבער אַ סענסאַציאָנעלע מעלדונג, אַז די גאַנצע פערוואַלטונג גיט זיך אָן אין דעמיסיע.

די דאָזיגע מעלדונג רופט אַרויס אַ מהומה, וואָרום ווי מיר האָבן שוין מיטגעטיילט, האָט אויף דער פערזאַמלונג געזאָלט פאָרקומען דערגענצונגס־וואַה־לען (לויט'ן סטאַטוט פון פעראיין). און לויט דער מעלדונג, וואָלט געדאַרפט פאָרקומען וואַהלען פון אַ גאַנצער פערוואַלטונג.

ס'זענען דעריבער אריינגעטראָגן געוואָרען פער־שידענע פאָרשלאַגען; איין פאָרשלאַג וועגט אַפּעלי־רען די פערזאַמלונג. אַ צווייטער פאָרשלאַג, אַז דאָס פּרעזידיום פון דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג זאָל צוקאָאָפּטירען 7 אָנגעזעהענע בירגער, וואָס זאָלען צייטווייליג מיט'ן פּרעזידיום אָנפיהרען מיט דער אַרבייט ביז דער קומענדיגער גענעראַל־פער־זאַמלונג.

וויצע־פּרעזעס ראַטמ. שטיינשניידער בעט נישט אָפּצולעגען די פערזאַמלונג, נאָר היכף צוטרעטען צו וואַהלען, ווייל אין גענענפאַל וועט די אַרבייט געהאַמעוועט ווערען.

ס'ווערט בעשלאָסען איבער־צורייסען די פערזאַמ־לונג אויף 10 מינוט, און אין משך פון דער צייט פיהרען אונטערהאַנדלונגען מיט'ן פּרעזידיום פון „לינת הצדק", זיי זאָלען צוריקציהען דעם בעשלוס וועגן דעמיסיע.

מחמת דעם, וואָס דאָס פּרעזידיום האָט דעם בעשלוס נישט צוריקגעצויגען און אָנגענומען גע־וואָרען דער בעשלוס, אַז דאָס פּרעזידיום פון דער פערזאַמלונג קאָאָפּטירט צו 7 פּערזאָן אויף אָנ־צופיהרען מיט דער טעטיגקייט ביז דער קומענדיגער פערזאַמלונג.

צום סוף האָט ה' ראָזענפעלד אין נאָמען פון דער פערזאַמלונג אויסגעדריקט אַ דאַנק דעם פּרע־זידיום פון דער פערזאַמלונג. די איינציגע טעטיגע פערוואַלטונגס מיטגלידער: פּרעזעס יעקב שטערן, וויצע פּרעזעס ראַטמאַן חנא שטיינשניידער, יצחק נאַדעל, פרוי אסתר בענדער. דעם פרויען־קאָמיטעט און דער רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" פאַר דעם וואַרעמען אַפּעל, וואָס איז געדרוקט געווען אין זונטאָג־נומער פון דער צייטונג.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאָלגענדע טעג!
גרויסע פּרעמיערע!
א. ג.
„קוים נעכטען"
אין די הויפּט־ראָלען:
John Boles און
Margaret Sulawan
אָנהויב פון די סעאַנסען: שבת און יום־טוב 12 אַ זייגער. געוועהנליכע טעג 4 נאַכמ.

Dr. H. Rakowski
אינערליכע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
האָט זיך איבערגעצויגען פון זשוואַרקאַ 8
אויף טראַוגוטאַ 5, טעל. 187-34.

ווי אַזוי ס'איז געפאַלען די תּפיסה „באַסטיל" אין פּאַריז

אין דער צייט פון דער גרויסער פראַנצ. רעוואָלוציע

— 3. —

זיין אַרײַנרײַסן זיך אין דער באַסטיל איז גע־ווען איבער פון די גרעסטע וואונדער און מ'האָט גאָר נישט געקענט פערשטעהן ווי אַזוי ער האָט דאָס געטון. ער איז אַריבער אין בריקעל, אַ צווייטען, אַ דריטען, זיך דורכגעריסן אַלע טויערען, וואו עס זענען געשטאַנען סאָלדאַטען, און צוגעהענדיג צום קאָמענדאַנט גראַף דעלאָונעי, האָט ער אויף איהם די צוויי שאַרפע אויגען אָנגעשטעלט און געזאָגט:

— מיין הער, איך בין געקומען צו אייך אין'ם נאָמען פון פאָלק, אין'ם נאָמען פון ערדע און אין'ם נאָמען פון אונזער פאָטערלאַנד, און איך זאָג אייך, אַז איהר זאָלט גלייך היסען אָוועקנעהמען דעם גרויסן האַרמאַט און איבערגעבען די באַסטיל אין אונזערע הענד איך פאָדער דאָס!

דער מאַן, וואָס האָט אין יענעם מאָמענט אַרויס געוויזן אַזוי פיל מוט, איז געווען אַ פּאַריזער אַד־וואָקאַט מיט'ן נאָמען טהאַריאַ — אַ מענש, וואָס ווייסט נישט, וואָס ס'הייסט איינגעהן אויף פּשרות. אַ מענש, וואָס לעגט נישט אָפּ קיין זאַך אויף שפּע־טער, און אויף זיין גורל איז אויסגעפאַלען צו שפּילען אַ גרויסע ראָלע אין צוויי פון די גאָר וויכ־טיגע פּאַסירונגען אין דער געשיכטע פון דער גרוי־סער פראַנצויזישער רעוואָלוציע. ער האָט געהאַט אַ גרויסן חלק אין דעם וואָס מ'האָט יערומען די באַסטיל. און ער האָט אויך געהאַט אַ גרויסן חלק אין דעם, וואָס מ'האָט שפּעטער אָפּגעהאַקט דעם קאָפּ דעם מעכטיגען רעוואָלוציאָנערען פיהרער מאַקסימיליאַן ראָבעספּיער.

נאָך אַ'דער דער קאָמענדאַנט האָט צייט געהאַט צו ענטפערען אַ וואָרט, איז שוין טהאַריאַ געשטאַ־נען מיטן פּנים צו די סאָלדאַטען פון דער פעסטונג און ער האָט געהאַלטען אַ רעוואָלוציאָנערע רעדע פאַר די.

דער קאָמענדאַנט איז געבליבען שטעהן אַ צו־טומעלטער. די דרייסטקייט פון טהאַריאַן האָט איהם איבעראַשט, און ווען ער האָט דערזעהען ווי די סאָלדאַטען פון דער באַסטיל שלינגען די ווערטער

פון דעם מוטיקן רעוואָלוציאָנערן רעדנער, האָט ער זיך נאָך מעהר פערלוירען און ער האָט טהאַריאַן געפּרובט איינשטילען מיט גוטען.

עס איז איבריג דאָס קאָכען זיך — האָט דער קאָמענדאַנט איהם געזאָגט. — איך האָב דאָך פריי־ער אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פונ'ם האָטעל דעוויל, און איך האָב זיי צוגעזאָגט אַוועקצונעהמען דעם גרויסן האַרמאַט און איך האָב שוין מיין צו־זאָג דורכגעפיהרט.

— פאַר מיר איז דאָס נישט גענוג! — האָט טהאַריאַ געזאָגט.

כדי צו בערוהיגען טהאַריאַן האָט דער קאָמענ־דאַנט איהם געגעבען אַ שבועה און אויך געמאַכט די סאָלדאַטען צו שווערען, אַז אויב די אויפגע־רעגטע מאַסע אַרום דער באַסטיל וועט נישט אַטאַ־קירען, וועט מען פון אינעווייניג נישט שיסען.

דער קאָמענדאַנט האָט געמיינט אַז דאָס וועט פאַר טהאַריאַן שוין זיין גענוג, אָבער יענער האָט זיך דערביי נישט אָפּגעשטעלט און ער האָט ווי־טער געפאָדערט.

— און איצט — האָט ער געזאָגט, — וויל איך, אַז איהר זאָלט מיך אַרומפיהרען צום סאַמע שפּיץ פונ'ם טויער און מיר ווייזען צי מ'האָט דעם האַרמאַט טאַקע אַוועקגענומען... אויפן וואָרט גלויב איך נישט!...

אין אָנפאַנג האָט דער קאָמענדאַנט דעלאָונעי נישט געוואָלט נאָכגעבען טהאַריאַן, דאָס איז איהם פשוט נישט אָנגעשטאַנען. אָבער די אָפיצירען פון דער באַסטיל האָבן געהאַלטען מיט טהאַריאַן, און דער קאָמענדאַנט האָט קיין אַנדער ברירה נישט געהאַט אין געמוזט נאָכגעבען.

אויבען אין דער האַרמאַט נישט געווען אַ־עק געווען, נאָר בלויז אָפּגעדעקט אַביסעל ווייטער, אָבער נאָך אַלץ געצילט צו שיסען...

פון אַ הויך פון הונדערט און פערציג פוס האָט דער קאָמענדאַנט שטעהענדיג לעבען טהאַריאַן אַ קוק געטון אַראָפּ, און ס'האָט איהם אָנגעהויבען שווינדלען אין די אויגען, ער האָט זיך שטאַרק דערשראָקען, ווען ער האָט דערזעהען ווי אַלע גאַ־סען אַרום און אַרום זענען שוואַרץ פון מענשען און ווי אַלע זענען בעוואָפענט נישט נאָר מיט פּי־קעס און העק, נאָר אויך מיט ביקסען און אַפילו קאַנאָנען פעהלען נישט אויס. דאָס פּנים אין ביים קאָמענדאַנט געוואָרען בלייך; ער האָט זיך פריהער נישט געקענט פאָרשטעלען אַז די באַסטיל איז אַזוי בעלאַגערט פון אַזוי פיל טויזענטער און טויזענטער בעוואָפענטע מענשען, און אָנקאָפּענדיג טהאַריאַן ביי דער האַנט האָט ער געזאָגט:

— וואָס האָט איהר געטון? פאַרוואָס האָט איהר מיך אַרויפגעשלעפּט אַהער?!

ביידע זענען געשטאַנען אין דער הויך, אויפן שפּיץ פון דער באַסטיל, איינער — אַ שליח פון אַ רעוואָלוציאָנערער מאַסע, וואָס שטעהט נאָך פון יענער זייט טויער, און דער צווייטער — אַ הער־שער פון אַ בעוואָפענטער מאַכט, מיט סאָלדאַטען און האַרמאַטען אַרום זיך — דער הערשער פון דער שרעקליכער באַסטיל, וואָס האָט אַ נאָמען פון אַ פעסטונג וואָס מ'קען נישט בייקומען.

אָבער געציטערט פאַר שרעק האָט דער צווייטער, נישט דער ערשטער...

און ווען דער קאָמענדאַנט האָט געזאָגט האָבן טענות צו טהאַריאַן האָט ער אויף איהם אַ קוק געטון ביין און שאַרף.

— מיין הער, — האָט ער געזאָגט שטרענג — נאָר איין וואָרט, און איך שווער, אַז איינער פון אונז ביידען וועט פון דאַנען פליהען מיטן קאָפּ אַראָפּ גלייך אַראָפּ אין דער גרוב, וואָס גיט זיך אַרום די פעסטונג!

עס האָט שוין געהאַלטען דערביי אַז טהאַריאַ זאָל דעם קאָמענדאַנט געבען אַ שליידער אַרונטער, קיין מוט האָט איהם דאַרויף אויך נישט אויסגעפעהלט און ער איז געווען גרייט מקריב צו זיין זיין אייגן לעבען אויך. אָבער אין דעם מאָמענט, ווען טהאַריאַ איז שוין געווען גרייט צו געבען דעם קאָמענדאַנט אַ שליידער אַרונטער, איז צוגעלאָפען אַ סאָלדאַט און האָט זיך אָנגעהויבען בעטען ביי איהם:

— ראַטעוועט אונז. ווייזט זיך פאַר זיי; אויב נישט וועלען זיי מיינען, אַז מיר האָבן אייך דאָ דערהרגעט און דאַן וועלען זיי באַלד אָנהויבען אָנ־צופאַקען... דעמאָלט, זיי קומען אַלץ נעהנטער און נעהנטער צו די טויערן!...

— איינשטעלען דאָס לעבען פון די סאָלדאַטען

האָט טהאַריאַ נישט געוואָלט, און ער אַרויס אויפן באַלקאָן. און ווען דאָס פאָלק האָט איהם דערזעהען אַ לעבעדיגען, האָט מען פאַר איהם געמאַכט אַ גרויסע אָוואַציע.

דערנאָך איז ער אַרונטער און אויפן וועג האָט ער ווידער געערדט צו די סאָלדאַטען, אַז זיי זאָלען זיך נישט לאָזן פערפיהרען פונ'ם קאָמענדאַנט און זאָלען זיך בעסער אונטערגעבען.

ווען דער בראַווער טהאַריאַ איז אַרויס, האָ־בען טויזענטער און טויזענטער מענשען ווידער גע־מאַכט פאַר איהם אַן אָוואַציע; מ'האָט איהם אויף די הענד געטראַגען, מ'האָט אויף איהם געקוקט ווי אויף דעם גרעסטען העלד. אָבער עס האָט נישט גע־דויערט קיין סך, נישט מעהר ווי עטליכע מינוט, און באַלד האָט זיך דאָס רעדעל איבערגעדרעהט און טהאַריאַס שטערן איז שוין געפאַלען. ווען מ'האָט דערזעהען אַז ער לאָזט זיך געהן צום האָטעל, דער־וויל אָפּגעבען אַ בעריכט פאַר די דעפּוטאַטען פון דער שטאָטישער דומאַ, איז צווישען דער מאַסע געוואָרען אַ טומעל, און ס'האָבען זיך שוין גע־הערט אַ שרייען, וואָס האָבן געשריגען אַז ער איז אַ פערעטער...

ערשט געקרוינט אַלס אַ מוטיגער רעוואָלו־ציאָנער, און — שוין פערשפּיגען געוואָרען אַלס אַ געמיינער פערעטער!...

„נאָך היינט מוזען מיר געהמען די באַס־טיל!" — האָבן זיך פון אַלע זייטען געהערט געשרייען, — „היינט מוז די באַסטיל פאַלען!"

און באַלד איז פון דער מאַסע אַרויסגעשפּרונ־גען אַן אַרבייטער מיט אַ גרויסען האַמער אין דער האַנט; ער איז אַרויף אויפן דאַך פון אַ דערביי־איגער פּאָסט־בידעל, לעבען דעם ערשטען בריקעל, וואָס איז געהאַנגען אין דער לופטען, און כאָטש די סאָלדאַטען פון דער באַסטיל האָבן אויף איהם געהאָגעלט מיט קוילען האָט זיך איהם דאָך איינגע־געבען לויז צו מאַכען די קייטען. און ווען דאָס בריקעל, וואָס איז געהאַנגען אין דער הויך, האָט זיך אַראָפּגעלאָזט נידעריגער, זענען מאַסען מענשען דורך דעם אַריין אינ'ם הויף פון דער באַסטיל.

דאַן האָט מען אין דער באַסטיל פון אַלע קאַנאָנען און ביקסען גענומען שיסען אויפן פאָלק, און מענשען זענען געפאַלען רעכטס און לינקס. די שלאַכט האָט זיך אָנגעהויבען.

(סוף מאָרגען).

ארום דורכפאל פון יודען אין דער נייער האנדווערקער-קאמער

וואס עס דערצעהלען וועגען דעם די אנפיהרער פון די לאדזער יודישע האנדווערקער-בעריכט-פערזאמלונגען אין די יודישע האנדווערקער-צענטראלעס

בעריכט אין דער לאדזער עקספאזיטור

פון צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד אין פוילען

(ס ה ף)

קומענדיג מאנטאג פריה פון ווארשע, האט די יודישע פראקציע אפגעהאלטען גלייך א זיצונג, אויף וועלכער ס'איז אפגעגעבען געווארען א בע־ריכט וועגען דעם, וואס מ'האט דארט געפועלט.

די יודישע ראטמענער האבען דאן בעשלא־סען, כדי צו ראטעווען דעם מאנדאט פון יודישען הויצע-פרעזעס, זאל א דעלעגאציע אין די פערזא־נען פון די ה"ה: ראסנער און מאג. מ. באלבע־רישסקי בעזוכען דעם לאדזער וואיעוואדע און איהם פארשטעלען די געשאפענע לאגע. און אזוי ארום מאכען דעם לעצטען פרוב, צו ראטעווען דעם מאנדאט. איידער די דעלעגאציע איז אוועק אויף דער אודיענץ, איז בעטראכט געווארען די שאלה, אויף וועלכע קאמפראמיסען מען קען איינ־געהן. די יודישע ראטמענער האבען דאן בעשלא־סען: איינצוגעהן אויף איין מאנדאט אין דער פער־וואלטונג, בתנאי, אז דאס וועט זיין דער אמט פון וויצע-פרעזעס אין דער פערזאן פון ה' קאזשמיער־סקי. דאגעגען-זשע זאל מען נישט איינגעהן אויף צוויי פערוואלטונגס-מיטגלידער (אן וויצע-פרעזעס). אויף מיין פראגע פארוואס? האט ה' קאזשמיערסקי געענטפערט, אז ערשטענס וועט ביי צוויי נעמען די „קאלא" צוריסען ווערען און צווייטענס, וועט ער פערזענליך נישט קענען זיצען אין דער פערוואל־טונג אלס פערוואלטונגס-מיטגליד מיטוליריענדיג אנ'אנדערן אלס וויצע-פרעזעס.

דערווייל איז די דעלעגאציע אוועק צום ה' וואיעוואדע און דארטען בעקומען א צוזאג, אז אויב די האנדווערקער-קאמער וועט ארויסטרעטען מיט אנ'עהנליכען פארשלאג ווי אין ווארשע, דאס הייסט צו מאכען צוויי וויצע-פרעזעסען, וועט דער ה' וואיעוואדע דאן געבען זיין צושטימונג.

דער לעצטער אקט איז פארגעקומען אין דער קאמער גופא. די קריסטען זענען געקומען מיט א פעסטען געשלאסענעם פראגט פון 14 ראט־מענער (א מעהרהייט איז 13). די יודען זענען דא בעגאנגען דעם ערשטען פעהלער דורך דעם, וואס זיי האבען זיך אריינגעמישט אין קאמף צווישען די קריסטליכע ראטמענער, ווייסענדיג, אז זיי וועלען קיינער פון דעם גארנישט האבען.

דאס וואס עס איז אבער ווייטער געשעהען אין דער האנדווערקער-קאמער איז א ביישפיל־לאזער אקט פון אומפעראנטווארטליכקייט פון איין מענשען. די קריסטען האבען, נישט קוקענדיג אויף די יודישע רייספערייצן דורכגעפיהרט מיט זייערע שטימען דעם ה' פיאלקא אין דער פער־וואלטונג.

ווען עס האט זיך געהאנדעלט וועגען א יודישען דעלעגאט קיין ווארשא האבען די קריס־טען פארגעלייגט דעם ה' האגעמאן. ה' קאזש־מיערסקי איז דאן צוגעלאפען צום ה' פיאלקא און ה' האגעמאן און פשוט מיט טרעהרען אין די אויגען געבעטען זיי רחמים זיי זאלען איהם איבערגעבען דעם מאנדאט אין ווארשא. ה' הא־געמאן וועלענדיג אויף אזא אופן דערהאלטען דעם שלום צווישען די יודישע ראטמענער גופא האט זיך אויפגעהויבען און ערקלערט, אז ער רעזי־דיגירט פון זיין קאנדידאטור לטובת דעם ה' קאשמיערסקי. די קריסטען נישט וועלענדיג זיך אריינקלערען אין די יודישע רייסטרייצן האבען דאן זייערע שטימען אפגעגעבען אויף א צווייטען קריסטליכען קאנדידאט. אויף אזא אופן האט א יוד מיט די אייגענע הענד צוברעכען א מאנדאט, א הונדערט-פראצענט זיכערען און א פיל וויכ־טיגערען ווי א מאנדאט אין דער פערוואלטונג. ווייל סוף-כל-סוף וועט וועגען אלע פרינציפיעלע ענינים בעשליסען דער הויפט-ראט אין ווארשא און דארטען איז יעדע יודישע שטימע פון גרויס וויכטיגקייט.

אט דאס איז די געשיכטע ווי אזוי און ביי וועלכע אומשטענדען עס זענען דורכגעקומען די וואהלען צו דער פערוואלטונג פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער. צום סוף האט מאג. מ. באלבארישסקי געזאגט: „מיינע הערען, די יודישע האנדווערקער אין פוילען האבען געשלאסען אנ'־אפמאך מיט די קריסטליכע. נישט אונזער שולד איז, ווען דער צווייטער צד האט דעם אפמאך אין אייגיגע ערטער געבראכען. אויף אזעלכעס האבען מיר זיך בשום אופן נישט גערעכט, הויפטזעכליך אין לאדז, וואו עס זענען דא טויזענטער, טויזענ־טער יודישע בעלי-מלאכות און וואו ס'איז נויטיג א שטענדיגע מיטארבייט צווישען יודען און נישט־יודען. מיט וועלכע מיטלען אבער קענען מיר צווינגען דעם צווייטען צד צו האנארירען אנ'אונ־טערגעשריבענעם אפמאך?

אוועקגיין פון דער קאמער ווילען מיר שטענדיג בעוויזען, מיר זענען יודען און מוזען שטיין אויף דער וואך און אזוי-לאנג קעמפען, ביז מיר וועלען איבערצייגען דעם צווייטען צד, אז מען מוז אונז געבען דאס, וואס אונז קומט. נישט קוקענדיג אויף די אינעווייניגסטע רייספערייען, וואס קומען פאר צווישען יודען גופא.

נאכן רעפעראט האט זיך ענטוויקעלט א לאנגע דיסקוסיע, וואס האט פערנומען צוויי אווענ־טען. עס האבען גערעדט די ה"ה פיאלקא, האגע־מאן, מאשקאוויטש, געלאסען, גלאטמאן, הערשקא־וויטש, יוזעפאוויטש און א גאנצע רייהע אנדערע האנדווערקער-טוער. צום סוף האט אדוו. ווייצמאן רעזומירט די גאנצע לאגע, אויסדריקענדיג א דאנק דעם גאנצען פרעזידיום פון עקספאזיטור, וועלכער האט פערטיידיגט די יודישע האנדווערקער־אינטערעסען סיי לגבי פרעמדע, סיי לגבי אייגענע, וועלכע האבען די ארבייט געשטערט אויף שריט און טריט.

עס ווערט בעשלאסען אויפצופאדערען די ה"ה שיינפעלד און דיאמאנד צוריקצושטעלען זיך צו דער ארבייט אונטער דער אנפיהרונג פון דער עקספאזיטור, ווייל זיי האבען קיין שום מאטיווען נישט געהאט פון איהר ארויסצוטרעטען.

ווייטער איז אויך בעשלאסען געווארען צו בעזעצען אלע קאמיסיעס און אמטען אין דער האנדווערקער-קאמער און גאנץ גענוי אויפפאסען די גאנצע ארבייט אין דער קאמער, אז די יודישע אינטערעסען זאלען נישט פערנאכלעסיגט ווערען.

צום סוף זענען נאך אנגענומען געווארען א גאנצע רייהע אנדערע ארגאניזאציאנעלע רע־זאלוציעס.

בעריכט אין צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד

פילסודסקיעגא 69

(ס ה ף)

נאך די דאזיגע רעדעס האט דאס פרעזידיום אנגענומען עפעס א מאדנעם בעשלוס, אז ס'זאלען נישט בעקומען קיין ווארט די מיטגלידער פון צענט־ראלען האנדווערקער-פערבאנד און אזוי ארום האט נישט געקענט קומען צום אויסדרוק די אומצופרי־דענהייט פון נישט איינעם מיט דער טאקטיק פון די אנפיהרער פון פערבאנד, ס'איז נאך כדאי צו בעמערקען, אז בעת די רעדעס האבען זיך אין זאל געהערט שטימען: דערצעהלט אונז עפיס נייעס, דאס אלץ האבען מיר שוין געלייענט אין „נייעם פאלקסבלאט".

דאן האט בעקומען דאס ווארט ה' יאסקא־וויטש, ער פערטיידיגט די עקספאזיטור אין זאגט, אז די עקספאזיטור איז איינגעגאנגען אויף איין מיט־גליד אין דער פערוואלטונג פון דער האנדווערקער־קאמער, ווייל שוין צוערשט איז שוין דערויף איינ־געגאנגען דער צענטראלער האנדווערקער-פערבאנד און האט שוין געהאט אפילו אויפגעגעבען א נאמען פון דאזיגען מיטגליד (פון אלע זייטען שרייט מען: „דאס איז א ליגען, א שקר מוחלט").

דאן בעקומט א ווארט ה' ווארניצקי, ער זאגט צווישען אנדערען, איך געפין זיך שוין זייט צוואנציג יאהר אין דער האנדווערקער-בעוועגונג. איך וויל קיינמאל נישט ווערען קיין פרעזעס, קיין סטארשי און קיין אנדער אנפיהרער, איך פערפאלג אבער אלצדינג וואס ווערט געטון אין דער האנדווערקער־בעוועגונג, איך לייען אלץ וואס ווערט געשריבען וועגען דער יודישער האנדווערקער-בעוועגונג, און דער־ריבער מוז איך אנערקענען, אז זייט דער האנדווער־קער-קאנגרעס אין ווארשע ווען ס'איז אקצעפטירט געווארען דאס אינדוסטריע-געזעץ האט דער „נייער פאלקסבלאט" אין לאדז קאנסעקווענט בעקעמפט יעדע עוולה פאר יודישע האנדווערקער. סיי אין דער פראגע פון לוסטראציעס פון האנדווערקער־קארטען, פון קרעדיטען פאר האנדווערקער און לעצטענס וועגען דעם שענדליכען סקאנדאל ביי די וואהלען צו דער האנדווערקער-קאמער.

— אלע זענען שולדיג, זאגט דער רעדנער, נישט אין צד ווייניגער פאר'ן צווייטען, זעהר שווער־

רע פארוואורפען און בעשולדיגונגען ווארפט ה' פרילוצקי דעם פרעזעס פון צענטראלען האנדווער־קער פערבאנד און אלע די מערשטע יודישע האנד־ווערקער פיהרער, וועלכע זענען קאפיטולירט, האב־בען אין זין באר אייגען נוצען און די אינטערעסען פון די יודישע האנדווערקער ליגט זיי אין דער לינקער פיאטע. דער איינציגער אויסוועג איז, אז די אלע איצטיגע פיהרער, וועלכע האבען זיך צו־געריסען צו דער האנדווערקער-קאריערע זאלען פער־טריבען ווערען. און די פשוטע האנדווערקער זאלען נעהמען זייער גורל אין אייגענע האנד.

נאכדעם נעהמט א ווארט ה' באום, וועלכער אנשטאט צו ענטפערען די אפאנענטען, רעדט ער וועגען זאכען וועגען וועלכע ער איז קנאפ בעהאוועגט.

דאן ווערט אנגענומען פאלגענדע רעזאלוציע:

„די פערזאמעלטע האנדווערקער אויף דער מאס־סען-פערזאמלונג וועלכער איז איינגעארדענט גע־ווארען דורכ'ן צ. האנדווערקער פערבאנד פילסודסקיעגא 69 אויסהערענדיג א פולשטענדיגען בעריכט פון גאנצען פערלויף פון אנהויב ביז'ן סוף פון די אינטערהאנד־לונגען ביז'ן רעזולטאט פון די וואהלען מיט אלע פרטים און איינצעלהייטען בעשליסט: אנערקענען די האנדלונג פון דער צענטראלע פילסודסקיעגא 69 אלס א ווירדיגע און נוצליכע פאר'ן יודישען האנד־ווערקער כלל און גלייכצייטיג אויסצודריקען דעם גרע־סטען פראטעסט געגען דער עקספאזיטור, וואס האט זיך געלאזט פערפיהרען פון דער פערראטערישער טאקטיק פון חיים ראסנער און דערפיהרט צו א צו־ברעכען פון דער יודישער רעפרעזענטאנץ אין דער האנדווערקער-קאמער, דערמיט איז פערשווארצט גע־ווארען די ווירדע און ממילא אויך די עקזיסטענץ און צוקונפט פון יודישען בעל מלאכה.

מיר שטעלען נאכאמאל פעסט, אז מיר האבען ביז יעצט נישט אנערקענט חיים ראסנער אלס רעפרע־זענטאנט פון יודישען האנדווערקערטום און די לעצטע האנדלונג האט אונז נאך פערפעסטיגט אין אונזער שטעלונג.

מיר שטעלען פעסט עפענטליך, אז ער האט נישט דאס רעכט צו רעדען אין נאמען פון דער יודי־שער האנדווערקער-בעוועגונג.

WYGRASZ U WOLANOWA!

ר. איזראעל

דער בערזען-סוחר

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

14

— דו מוזט וויסען, האב איך געשריגען, צו דעם ניצסט דו דא, אז דו זאלסט וויסען, וואו דאס איז אהינגעקומען, די פאטאגראפיע איז דאך נישט ארויסגעפלויגען דורכ'ן פענסטער

— אבער איך ווייס נישט, איך האב זי נישט גערירט, אפשר...

— וואס אפשר?

— אפשר די דאמע, וואס איז דא געווען...

ער איז דאך געווען געריכט, דאס האט דאך נישט געטון קיין אנדערער ווי די, וועלכע איז מיט אנ'אויסרייד דא אהער געקומען

באלד האב איך מיר געגעבען א קלאפ אין שטער־רען און האב צו מיר אליין געמאכט

— וואס מאך איך אזא וועזען פון אזא קלייניג־קייט, וואס איז דען דא געשעהען? פאני פאהרט שוין געוויס אוועק פון לאנדאן, זי האט פערענדיגט איהרע גאסטשפילען, האט זי געוויס ביי קיינעם נישט געוואלט איבערלאזען קיין סימן פון איהר פערבארגענער ליבעס-אוואנטורע, זי האט גע־ווים נישט געהאט קיין שלעכטע מחשבות, איז אהער געקומען מיט'ן בעסטען ווילען, אז איך זאל איהר צוריקגעבען די פאטאגראפיע און ווען זי האט מיך נישט געטראפען, האט זי אליין צוגענומען די פא־טאגראפיע. אזעלכע שטיקלעך פאסען פאר ארטיסט...

דער דינער מיינער איז געשטאנען מיט א באריי־שער מינע, איך האב איהם א קלאפ געגעבען איבער דער פלייצע און געזאגט

— קיין גרויס בריה איז דא נישט געשעהען, זאג מיר נאר האט די דאמע, וועלכע איז דא געווען געהאט אנ'געלעגענהייט צו גיין צו דער אויף דער פאטא־גראפיע, אדער אפשר איז דאס געווען דיזעלבע?

— איך האב זיך צו איהר נישט אויפמערקזאם צוגעקוקט, האט ער געזאגט מיט א שמייכעל, זעהענ־דיג אז מיין שטרענגער טאן האט זיך געענדערט

— דו קוקסט נישט אויף קיין יונגע ווייבער, האב איך גוטמוטיג געזאגט און איהם בעפרייט פון דער אויספארשונג, אליין האב איך זיך אוועקגע־לעגט אויף דער סאפע און געפרובט א ביסעל איינ־שלאפען, כדי מיין קאפ-ווייטאג זאל אדורכגעהען, ס'האט אבער נישט געקענט זיין קיין רייד פון שלאפען, איך האב כסדר געזעהען פאר די אויגען בילדער פון די, וועלכע איך האב שוין איינמאל דערמיטלעבען טאג געזעהען; דאס רויטע הויז, דעם פאליציי-אינספעקטאר, דעם דערשטיקטען רובין, די פערצווייפעלטע פרוי רובין, איהר פאטאגראפיע אויף דעם טישעל אין דעם גאסט-צימער פון רויטען הויז און נאך אנדערע, פלוצלונג האט זיך פאר מיינע אויגען פארגעשטעלט א בילד, אין וועלכען איך האב אין פערלויף פון א גאנצען טאג שוין געהאט

פערגעסען און וועגען וועלכען איך האב אפילו נישט געמאלדען דעם פאליציי-אינספעקטאר, דאס זענען גע־ווען די אויגען, וועלכע איך האב דעם אינעווייניג פריהער געזעהען דורכ'ן פענסטער פון מיין שלאף-צימער, און דאן די שפורען פון פרויען-שריט, וועלכע מ'האט אין דער פריה געזעהען אין גארטען

כ'האב באלד דערפיהלט עפעס א מאדנעם צוזאמענהאנג צווישען די אלעם — צווישען דעם רויטען הויז, דער געהיימניספולער דאמע, וועלכע האט זיך בעוויזען ביי מיר אין גארטען, דער מארד פון רובינען און דער הייבטיגער גנבה פון דער פאטאגראפיע ביי מיר אין קאבינעט

איך בין אויפגעשפרונגען פון מיין געלעגער, וועגען שלאפען האט שוין קיין רייד נישט געקענט זיין, באלד איז מיר איינגעפאלען, אז איך זאל טעלעפאנירען צום פאליציי-אינספעקטאר און איהם איבערגעבען דאס וואס איך ווייס נאך און וועגען וואס ער ווייס נאך נישט דער אינספעקטאר, כ'האב זיך אבער נאך צוריקגעהאלטען דערפון, מיך האט גע־צויגען אין טעאטער, ס'איז געווען זיכער, אז דארט ליגט דער שליסעל פון עפעס א געהיימניש, איבע־ריגענס האב איך דאך געוויסט, אז דער אינספעקטאר איז אויך אהין געגאנגען, אזוי ווי איך פלעג שטענדיג געהען אין טעאטער, איך האב אנטעלעפאנירט אין דער קאסע פון טעאטער און בעשטעלט א בילעט פאר מיר אין לאזשע, גלייכצייטיג האב איך זיך פארזיכטיג געפרעגט ביי דער פרויליין אין קאסע, צי די ארטיסטקע פאני שפילט נאך, מ'האט מיר געענטפערט, אז יא

איך האב נישט אזוי שטארק בערואיגט וואס פאני פאהרט אוועק, אמת זי איז געווען א זעלטענע שעהנע, אבער דאס איז געווען א פאראיבערגעהענדע ליבע פאר געלד און זי האט זיך געקענט ענדיגען אין יעדען מאמענט. דער אינטערעס מיינער צו פאנין איז אין איצטיגען מאמענט איז געווען גאר אנ'אנ־

דערער, איך האב אויבעריגנס געוואלט רעדען מיט איהר, כדי זיך צו דערוויסען וועגען זאכען, וועלכע האבען מיך אזוי שטארק אינטערעסירט היינט צו טאג

איך בין אוועק אין טעאטער, דאס טעאטער איז געווען איבערפול מיט א פערשידענארטיגען יודישען עולם אנהויבענדיג פון דעם אריסטאקראטישען לעסטער-סקווער ביז צום ווייטשעפעל. וואו ס'קאנ־צענטרירען זיך די ישע מאסען, כ'געדענק אלייז נישט וואס מ'האט דעמאלט דארט געשפילט. ס'איז מיר נישט געווען קיין שום אונטערשייד, איך בין נישט אהערגעקומען אין דעם אווענד זיך אמוזירען, נאר זיך עפעס לערנען, מיין שטרעבע איז געווען, אז די פארשטעלונג זאל זיך וואס שנעלער ענדיגען און איך זאל זיך קאנען אנמעלדען צו פאנין און מיט איהר איבעררעדען וועגען זאכען, וועלכע האבען מיך אזוי שטארק אינטערעסירט, מיר האט זיך אויסגעדוכט, אז פאני שפילט היינט אנדערש ווי שטענדיג, עפעס האט זיך מיר געדוכט, אז זי איז בלאס, אז איהרע שטים ציטערט, אז איהרע טריט זענען נישט קיין זיכערע, איך האב זיך געוואלט אליין זאגען, אז דאס איז נאר אנ'איינרעדעניש פון מיין זייט, געוואלט פון זיך פערטרייבען די שווערע געדאנקען, אבער דאס האט זיך מיר נישט איינגעגעבען. מיין גאנצע אויפמערקזאמקייט איז געווען גע־ווענדעט אויף פאנין, איך האב איהר בעוואכט, אויף יעדען איהר שריט.

די 4 אקטען האבען זיך ביי מיר געצויגען שעהן-ווייז, מיר האט זיך אויסגעדוכט, אז מ'שפילט שוין גאטליכע מעת-לעת, ערשט פאר'ן לעצטען אקט האב איך איבערגעגעבען מיין וויזיט-קארטע דעם פארטיער און געבעטען, אז ער זאל עס איבערגעבען פאנין אין גארדעראב און מיר ברענגען ענטפער, איך האב דאס אזוי שטענדיג בעמון, ווען איך האב זיך געוואלט מיט פאנין זעהען נאך דער פארשטעלונג.

(פארטזעצונג קומט)

גרויסער ערפאלג פון אידא קאַמינסקא אין „אַ דאַנק פון קינדער“

דער ערפאלג פון אידא קאַמינסקא אין דער שפּאַנענדער פּיעסע „אַ דאַנק פון קינדער“ האָט איבערגעשטיגן אַלע ערוואַרטונגען.

היינט אָוונט ווערט ווייטער געגעבען „אַ דאַנק פון קינדער“ מיט אידאַ קאַמינסקאַ. נאָך דער פאָרשטעלונג ווערט געגעבען די ביילאַגע „לאַכט יודעלעך, לאַכט“ מיט'ן אָנטייל פון גאַנצען אַנסאַמבל.

הנחה-פאָרשטעלונג ביי דער „יודישער באַנדע“

היינט ווערט אין טעאַטער פילהאַרמאָניע געגעבען דורך דער „יודישער באַנדע“ דאָס שטאַרק אויסגענומענע פּראָגראַם פון „טאַנצט יודעלעך טאַנצט“ ביז די „וועלט שאָקעלט זיך“ דאָס פּראָגראַם אַנטהאַלט 18 נומערן פון שענסטען באַנדע-רעפּערטואַר, אין פּראָגראַם בעטייליגען זיך די בעקאַנטע אַרטיסטען ווי חנה גראָסבערג, מאַלווינאַ ראַפעל, לילי ליליאַנע, דוד לעדערמאַן, לעאָן ליבגאָלד, הערמאַן פעניגשטיין, זישע קאַץ. אייזיק ראָטמאַן, קאָמפּאָזיטאָר דוד בייגעלמאַן, ראובן מאָרסאָלאָוו. פּרייזען איינהייטליכע.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 17 אָקטאָבער 1934

6,45 פריהמאָרגען אָודיציע, 6.48 פּליטען, 6,52 גימנאַסטיק, 7,07 פּליטען, 7,50 רעקלאַמע-קאָנצערט, 11,57 צייט-סיגנאַל, 12,03 ידיעות, 12.05 פּרעסע = איבערזיכט, 12,10 קאָנצערט, 1 ידיעות פון טאָג. 1,05 פּליטען, 3,30 עקספּאָרט ידיעות, 3.35 בערזע, 3.45 טעאַטער-איבערזיכט, 4 מוזיק רעפּאָרטאַזש, 4,45 אַנ'ערצעהלונג פאַר קינדער, 5 לידער, 5,25 אַ שמועס פאַר פרויען, 5,35 פּליטען, 5,50 ספּאָרט-ראַטגעבער, 6 פּליטען, 6,10 רעפּערטואַר פון די טעאַטערן, 6,15 פידעל-שפּילונגען, 6,45 רעפּעראַט. 7 געזאַנג-רעציטאַל, 7.20 אַקטועלער שמועס, 7,30 פּליטען, 7,50 ספּאָרט-ידיעות, 8 לייכטע מוזיק, 8,45 אָוונט-ידיעות, 9 שאָפּען-קאָנצערט, 9,30 פּליטען, 9,40 קאָנצערט, 10 רעקלאַמע-קאָנצערט, 10,15 פּליטען 10,15 קאָנצערט, 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען, 11,05 טאַנץ-מוזיק.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	95 75
3 פּראָצענטיגע בודאָוולאַנע	—			48.00
4 „ דאָלאַרובקאַ	—			54 00
7 „ סטאַביליזאַציע (אמ.)				78.50
5 „ וואַרשאַווער ש.-ב. 1934				63.75
5 „ לאָדזער	„	„		55.00
ענגלישער פונט	—	—	—	25 82
דאָלאַר אָפיצ. 5.24	נישט אָפיצ.	—		5.20
גאָלד-דאָלאַר	—	—	—	8.91
גאָלד-רובל	—	—	—	4.59
דייטשער מאַרק	—	—	—	1.94

כשר — צו די געעהרטע קאָנסומענטען און פיינשמעקער! דער רעסטאָראַן „Bar Rogożyka“ LEGJONóW 11 (dawn. Zielona) tel. 189-14 די קיך ווערט געפיהרט אונטער דער לייטונג פון די בעסטע קאַך-קרעפטען. האָט יעצט נאָכ'ן זומער-סעזאָן די מעגליכקייט מעהר צופרידען צו שטעלען איהרע געסט מיט די גוט-בעקאַנטע געשמאַקע שפּייזען און מיטאָגען צו 80 גר. מיט אַכטונג אינהאַבער פון „Bar Rogożyka“ — כשר

קלאַנג-קינאָ CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16 — היינט פּרעמיערע! — דער אונפערגעסליכער Urwis z Hiszpanji — EDDIE CANTOR — מיט'ן אָנטייל פון — Glorja Stuart אין דעם הערליכען פילם א. ג

„רוימישע סקאַנדאַלען“

אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע און אַקטואַליטעטען פון FOX

אָנהויב אין געוו. טעג. 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12.30 ביי טאָג.

קליינע אַנאָנסען — 1 זלאָטי אַנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

צו פערדינגען אַ האַלב געוועלב פראָנט מיט אַ וויטטאַווע נאָוואָמיעסקאַ 4, ביי בעכלער. 4414

פערשידענעס

די נייע מעכאַנישע אייל-פאַבריק פערקויפט אייל און מאַקוך. אויך גאַראַנטירטען פּאָקאָסט צו פאַבריקס-פּרייזען נ. וויינבערג, סאָלנאַ 4 רוג פּאָמאָרסקאַ טעלעפאָן 168-03. 4406

עס איז פערלוירען געוואָרען אַ שפּאַר-ביכעל פון P. K. O. און אַ פּאַס אויפ'ן נאָמען אסתר לערנער. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אָפּצוגעבען אויף בערעקיאַספּלעוויטש גאַס 10 צו זינגער. אַלע בעוואָרענישען זענען געמאַכט געוואָרען.

Primeros

Zaginiony został kwit z Elektrowni Łódzkiej na zł. 15.— za № 78616 na imię S. B. Kasrylewicz, Zachodnia 26. 4412

Absolwent Szkoły Handlowej przyjmuje praktykę zupełnie bezpłatnie. Księgowość, Maszyna. Wiadomość Południowa 16 1 piętro, m. 6. 4413

מאַקען-פאַלטענס און זשרעבאַק-פאַלטענס ווי אויך סקונקס קרעגען ביליג עלעגענהייטליך ביי Najtańsze źródło wyrobów futrzanych Brzezińska 25/27 (פראָנט-געוועלב)

איך בעט ענטשולדיגונג ביי בלומקע קאָליער פאַר מיין נישט ריכטיגען אויסדרוק אויף איהר אַדרעס. ל. בוגאַיעוויטש. 4407

איך זוך אַרויסצוגעבען אויף לוין אויף אַ 9/70-גער אָדער 10/70-גער שטריק-מאַשין צום מעלדען ביים היטעלמאַכער בזשעזשינער 4. 4415

ס'ווערט געזוכט אַ דריי-פערטעלדיגע אָבערלאָק-מאַשין. מעלדען זיך שריפטליך י. טראַכטענבערג, מיעלטשאַרסקיעגאָ 28.

עס ווערט געזוכט אַרויסצוגעבען אַרבייט אויף 9-ער און 10-ער שטריק-מאַשינען. זגערזשער 64, וו. 26 ביים קאַפעלוש-מאַכער.

פרייע פּאָסטענס

ס'ווערט געברויכט פון זאָפאָרט אַ קוואַליפיצירטער שטריקער-בעזעלען. צו מעלדען זיך: שימכאָוויטש, פּאָדזשעטשנאַגאָס 5, וו. 24. 4406

אַ מאַשינערין צו סוועטערס גייהען ווערט געזוכט פּאָלודניאָווא 18, וו. 40

עס ווערט געזוכט סוועטער-מאַכערס זאַכאָדניאַ 52, וו. 33. 4411

קוואַליפיצירטע טריקאָ = נייהעריגס, וועלכע נעהמען אהיים צו נייהען פון אויבערלאַק, ווערט געברויכט פון זאָפאָרט זאַוואַדזקאַ 27, וו. 14.

ס'איז נויטיג אַ שטריקער-אַרבייטער צו שליטען-מאַשין. צו ערפאַהרען ביי גלייוויצער, פּילסודסקיעגאָ 57, וו. 41.

אַ הערן-שניידער-געזעלען קען זיך מעלדען ביי זאַלצמאַן, גלובנאַ 24.

נויטיג אַ שטריקער-געזעלען אויף בערזשער 28, וו. 54. 4422

נויטיג קוואַליפיצירטע בערעטען-אַרבייטער, הערשענבוים, פּיעטריק. 116, לינקס, 2. איינגאַנג, פּאַרטער. 4425

אַ קוואַליפיצירטע קריטע-נייהערין צו ערשטע סאָרט וועש. זגערזשער 58, לינקע אָפיצינע, 3. שטאָק, פעלדמאַן.

ס'ווערט געברויכט קוואַליפיצירטע מאַשינערינס צו סוועטערס. צעגעלניאַנאַ 37 וואָלינער 25 4403

ראַקאַלען

אַ יונג פּאָרפאָלק זוכט אַ צימער מיט דער בענוצונג פון דער קיך אין דער געגענד פון אַגראָדאָווא, זאַכאָדניאַ, פּאָלודניאָווא, פּאָמאָרסקאַ 11. ליסטאָפּאַדאַ. אָפּערטען אונטער „Małżeństwo“

צו פערדינגען 4 צימער מיט אַ קיך מיט אַלע בעקוועמליכקייטען. גדאַנסקאַ 65A צו ערפאַהרען אויפ'ן אָרט.

אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר צוויי אַנשטענדיגע יונגעלייט ביי פּוטערמאַכער, פּאָלודניאָווא 40. 4405

אַ שטוב מיט אַ קיך צו פערמיטען! פּאָדזשעטשנאַ 15. צו ערפאַהרען ביים ווירט.

יעדער איינציגער האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר מעבעל דיוואַנעס, קרישטאָל, בראָנז, נייה-מאַשינען, שרייב-מאַשינען, פעלצער, גאַרדעראָבען או"וו צאָהלט די העכסטע פּרייזען א. וויצמאַן, שענקיעוויטשאַ 6, טעל. 191-00

בעמ.: די ניי'עסטע מאָדערנע מעבעל. בעסטע קוואַליטעט ש ט ע ג ד י ב אויף לאַנגער פּרעזען גיררינגע.

וויכטיג פאַר געטרעמאַכער! די בעסטע געטרע-גומי ביי דער פירמע WOLF L. HEPNER צו בעקומען אין פאַבריקס-לאַגער: Łódź, Gdańska 18, front, m.11

לעטשניצע פאַר ווענעריש קראַנקע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1 טעל. 122-73 טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט. ווענעריש-קראַנקע, מענער-שוועכע און הויט-קראַנקהייטען אַנאַליזען פון בלוט און אורין די פערהיטונגס-סטאַציע איז טעטיג א גאַנצען מעת לעת פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל א בעהאַנדלונג 3 זל.

Dr. HELLER ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע 8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89 נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט, זונטאָג פון 11—2 מיטאָג. פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל. אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

Dr. L. FALK ספּעצ. אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען Nawrot 7, tel. 128-07. עמפּפאַנגט פון 10—12 און פון 5—7 נ"מ

Dr. med. Niewiażski ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע אַנדזשייעיאַ 5, טעל. 159-40 צוריקגעקעהרט נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9 - 1 פּאַרמיטאָג. בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

ביזשוטעריע גאָלד, זילבער און לאָמבאַרד-קוויטעס קויפט אייך און צאָהלט די העכסטע פּרייזען Zakład Zegarmistrzowsko-Jubilerski J. SOŁOWIEJCZYK, Piotrkowska 54 ווערקשטעל אויפ'ן אָרט.

לעטשניצע פון דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען זגערזשער 17 טעל. 116-33 רענטגען-קאַבינעט ווענעראָלאָגישעס אַמבולאַטאָריום פון 9 פריה ביז 8 אַ זייגער אָוונט. וויזיט 3 זל.

אַלע בעלי-חובות פון י. מ. ראָזענפעלד, ווסכאָדניאַ 40 ווערען געבעטען צו קומען היינט, מיטוואָך, דעם 17 אָקט. פון 3—4 נאָכמ. צו בארנשטיין, פּאָמאָרסקאַ 4, וועגען אַ געמיינזאַמע אַקציע. 4421

Dr. S. Kantor ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (סיפיליס און טריפּער), היילט מענער = שוועכע וואוינט יעצט Piotrkowska 90, tel. 129-45 נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 4—9 אָוו., זונטאָג און יום-טוב פון 8—2 נאָכמ. פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען.

ברוך-קראַנקע!!!

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאָדז, פון דעם אין גאַנץ פּוילען בעריהמטען ספּעציאַליסט אָרטאָפּעד דיר. י. ראַפּאַפּאָרט. וועלכער עקזיסטירט 30 יאָהר און איז געוואָרען אָנערקענט פון פיל בערוהמטע פּראָפעסאָרען.

Dyr. J.Rapaport

ברוך-ליידענדע! ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע גומי הייל-בענדאַזשען פון מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט בעזייטיגען אָהן שום אָפּעראַציע, ראַדיקאַל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאָלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספּעציעלע אָרטאָפּעד הייל-באַנדאַזשען פאַר די ריקנעקומענע ברוכען נאָך אָפּעראַציעס, ווי אויך ספּעציעלע אונדיווידועלע צוגעפּאַסטע אָרטאָפּעד. בויך-באַנדאַזשען געגען אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס.

פאַר קאַליקעס, הויקערס און אַלעראַרט פעהלער פון גוף!

אין מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט ווערען אויסגעפּערטיגט די היילבאַרסטע און פון פיל פּראָפעסאָרען אָנערקענטע מעטאָדע ספּעצ. אָרטאָפּעד. הייל-גאָרסעטען פאַר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, ריכטונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואַקסענע-קינסטליכע הענד (פּראָטעזען) און פיס, ווי אויך די פּראַקטישסטע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פאַר שטערצליכע פלאַטפיס לויט גיפּס-מאָדעל.

אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט, ווערען נאָר פון מיר פערזענליך בעהאַנדעלט 30 יעהריגע פּראַקטיק, פולע גאַראַנטיע! ערמעסיגטע פּרייזען! עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו. עס ווערען אויך אָנגענומען מיטגלידער פון אובעזפּ. ספּאָל. (קאַסע-כאָריך).

אַכטונג! אַכטונג!

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאָדז Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped. פון לעמבערג Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאַנק

אויף דעם וועג, נאָך דעם ווי איך בין באמת געראַטעט און געזונד געוואָרען פון לאַנגיעהריגער זעהר שווערע ברוך-ליידען און גרויסע שמערצען, פיהל איך מיך פערפליכטעט מיט פיל פרייד אויסצודריקען מיין הייסען דאַנק דעם באמת וואונדערבאַרען און איינציגען ספּעציאַליסט פאַר ברוך-קראַנקהייטען ה' דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, און איך ערקלער עפענטליך, אַז איך בין נאָר דאַנק זיין גרויסע אָרטאָפּעדישע ספּעציאַליטעט ווידער געוואָרען אַ פולשטענדיג געזונדער מענש און בין ווידער פעהיג צו אַלער אַרבייט. נאָר דאַנק איהם בין איך בעפרייט געוואָרען פון אַ שווערע און געפעהרליכע אָפּעראַציע, פאַר וועלכעס איך בלייב איהם אייביג הערצליך דאַנקבאַר.

28/1 1934. (—) ה. גאָלדשמיד. לאָדז, קילינסקיעגאָ 12.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאַר'ן טעקסט — פרייטאָג און ערב-יו"ט 24 גר.	אין דער זייט שפּאַלטען		
אין טעקסט — 40	60—	4	
נאָכ'ן טעקסט — 12	18—		

ערשטער דער טעקסט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען — 20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — אַ זלאָטי אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש. אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקע — 1 דאָל.

[illegible] פעהלערן. וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצואָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און מאַנוסקריפּטען פון די אַנאָנסען איז די פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט.

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 81.